

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ
ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина двадцята

Стенограма пленарного засідання
16 квітня 2025 року

Київ 2025

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ

ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина двадцята

*Стенограма пленарного засідання
16 квітня 2025 року*

Головне управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання перше
(Середа, 16 квітня 2025 року)

Частина двадцята

Оголошення, заяви, повідомлення, пропозиції народних депутатів України	...7
Проведення сигнального голосування для прогнозування результатів розгляду питань порядку денного	...17
Прийняття законів України:	
«Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні»	...18
«Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку проведення загальної мобілізації»	...23
Прийняття в першому читанні за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України проекту Закону України «Про професійну освіту»	...28
Голосування пропозиції про запрошення на пленарне засідання Верховної Ради України міністра освіти і науки України Лісового О.В. для надання інформації	...35
Відхилення проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо складу суду у справах про військові кримінальні правопорушення, кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку»	...35
Голосування пропозиції про включення до порядку денного сесії проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо деяких питань проведення конкурсу на посаду судді»	...40

Внесення змін до:

статті 214 Кримінального процесуального кодексу України та деяких законів України щодо удосконалення процедури забезпечення заходів безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві	...40
деяких законодавчих актів України щодо особливостей приватизації об'єктів державної та комунальної власності, переданих в оренду	...41
Голосування пропозиції про зміну черговості розгляду питань порядку денного	...48
Прийняття в першому читанні за основу проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення процедури підготовки проектів нормативно-правових актів»	...51
Внесення змін до Закону України «Про захист інтересів осіб у сфері інтелектуальної власності під час дії воєнного стану, введеного у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації проти України» щодо вдосконалення патентного законодавства	...54
Голосування пропозиції про включення до порядку денного сесії проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення медичного обстеження водіїв»	...56
Прийняття Постанови Верховної Ради України «Про Звернення Верховної Ради України до Європейського парламенту, Європейської комісії, Ради Європейського Союзу, парламентів та урядів держав – членів Європейського Союзу»	...56
Голосування пропозиції про включення до порядку денного сесії проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення доступу пацієнтів до лікарських засобів, що підлягають закупівлі особою, уповноваженою на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я, шляхом укладення договорів керованого доступу»	...62

Прийняття рішення про направлення на повторне перше читання із збільшенням строку підготовки проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про основні засади молодіжної політики» та деяких інших законів щодо сприяння розвитку молодіжної політики»	...62
Прийняття проекту Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань посилення соціального захисту постраждалих від аварії на Чорнобильській атомній електростанції та контролю за використанням радіаційно забруднених територій»	...63
Відхилення проекту Постанови Верховної Ради України «Про Звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту прав інвесторів»	...68

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
16 квітня 2025 року, 10 година 6 хвилин
(Після перерви)*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слава Україні!

Шановні народні депутати, відповідно до прийнятої нами Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» сьогодні ми продовжуємо наше пленарне засідання.

Шановні колеги, звертаю увагу, що згідно з прийнятою Верховною Радою України постановою усі присутні на пленарному засіданні не повинні поширювати інформації щодо його початку, перебігу та прийнятих у парламенті рішень раніше ніж через годину після оголошення перерви у пленарному засіданні. Я прошу всіх колег неухильно дотримуватися прийнятого українським парламентом рішення та відповідально поставитися до забезпечення безпеки єдиного законодавчого органу нашої держави.

Шановні колеги, у разі повітряної тривоги буде оголошено перерву в пленарному засіданні, і ми всі маємо перейти до безпечних місць відповідно до схеми укриття.

Шановні колеги, сьогодні день народження в наших колег народних депутатів України: Дарії Артемівни Володіної, фракція «Слуга народу», Наталії Валентинівни Локтіонової, фракція «Слуга народу», а також Марини Вікторівни Нікітіної, фракція «Слуга народу» (*Оплески*). Давайте привітаємо наших колеганок, побажаємо їм міцного здоров'я, наснаги та плідної роботи на благо України.

Шановні народні депутати, за парламентською традицією пропоную розпочати роботу з виконання Державного Гімну України.

(Лунає Державний Гімн України).

Шановні колеги, триває 1148-й день героїчного спротиву України широкомасштабній збройній агресії російської федерації. Висловлюємо глибоку вдячність нашим силам оборони і безпеки, які за підтримки волонтерського руху та всеукраїнського суспільства щоденно проявляють стійкість, відданість та мужність, виборюючи право України на свободу і незалежність.

Прошу вшанувати хвилиною мовчання пам'ять загиблих захисників і захисниць України, які віддали життя за нашу державу, а також усіх цивільних осіб, що стали жертвами російської агресії.

(Хвилина мовчання).

Дякую. Прошу сідати.

Шановні народні депутати, відповідно до статті 25 Регламенту Верховної Ради України та рішення Погоджувальної ради депутатських фракцій і груп сьогодні відводиться до 30 хвилин для виступів народних депутатів. Прошу народних депутатів записатися на виступи.

Слово надається народному депутату Божкову Олександру Валерійовичу, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

БОЖКОВ О.В., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Марії Мезенцевій-Федоренко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Марія Мезенцева-Федоренко. Будь ласка.

МЕЗЕНЦЕВА-ФЕДОРЕНКО М.С., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (одномандатний виборчий округ № 168, Харківська область, політична партія «Слуга народу»). Шановний пане Голово! Шановні колеги! Запрошую до трибуни найефективнішу парламентську делегацію ПАРЄ. Будь ласка, долучіться до мене з метою звітування про квітневу сесію.

Шановні колеги, ми на квітневій сесії прийняли низку важливих резолюцій. Вони стосувалися, безумовно, справедливого миру. Справедливості хоче кожна українська родина. Тому ми сподіваємося, що найближчим часом держави, країни – члени Ради Європи і всі, хто вірить в справедливість і невідворотність покарання для РФ, будуть долучені до створення спецтрибуналу за злочин агресії. Спецгрупа юристів і міжнародників з більш як 40 країн вже підготувала всі необхідні документи.

У нашій резолюції також зазначається, що саме заморожені кошти агресора повинні піти на компенсації, на які вже в застосунку «Дія» українці, які постраждали від збройної агресії, можуть подавати за дев'ятьма категоріями матеріальних і нематеріальних злочинів, від яких вони страждають і по сьогодні.

Питання полонених ніколи не повинно випасти з високорівневих перемовин, які відбуваються зараз з державою-агресором. Звільнення всіх цивільних з полону, які за Женевськими конвенціями ніколи не повинні були туди потрапити. Росія продовжує порушувати ці міжнародні документи. Повернення всіх наших оборонців, жінок і чоловіків. Досі на території російської федерації, білорусі знаходяться 20 тисяч дітей, яких також потрібно повернути, а також тих, хто знаходиться на тимчасово окупованих територіях.

Хочу подякувати колегам, які стали учасниками і учасницями нашого спеціального нетворку постанови щодо українських дітей як тих, хто має статус ВПО, переміщений за кордон і тих, хто знаходиться у вимушеній незаконній депортації.

Також ми зазначаємо в резолюціях: ніякого повернення в рамках енергетичного сектору до Північного потоку-1 і Північного потоку-2, які годували і частково зараз продовжують в рамках «сірого флоту» поставок природного і скрапленого газу LPG повертати гроші до рф і годувати цю криваву війну. Ми закликали держави – країни Ради Європи зупинити придбання такого нафтопродукту.

Звісно, ми говоримо і про культурну дипломатію. Хочу подякувати моєму колезі пану Тістику і представництву України при Раді Європи за організовану виставку «Україна крізь віки», де ми показали, що культура України має не 30-річну історію, а більш як 1000-річну, і що сьогодні рф продовжує чинити геноцид, у тому числі проти нашої культури, мови, цінностей та історії.

Дякую всім, колеги. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям Слава! Дякуємо, пані Маріє.

Слово надається Загоруйко Аліні Леонідівні, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

ЗАГОРУЙКО А.Л., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Шановний пане головуєчий, передаю слово Разумкову Дмитру Олександровичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитро Олександрович Разумков. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О., *народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Колеги, я думаю, що всі бачили на минулому тижні інформацію на сайті «Українська правда» про те, що з вересня не вистачає 200 мільярдів гривень для виплат зарплат військовим. Потім вийшли з комунікацією Міністерство оборони, Міністерство фінансів і сказали, що гроші на зарплати є. Хотілося б ще почути, а на снаряди також є? Якість цих снарядів буде така, як у мін, які не вилітали з мінометів? Хто за це буде нести відповідальність, якщо знову така проблема буде? А вона буде.

Коли в минулому році ви приймали бюджет, то я і мої колеги з команди «Розумна політика» говорили, що бюджет не збалансований і грошей там немає, навіть не дивлячись на підвищення ваших податків, тому що це призвело не до збільшення, а до зменшення надходжень до державного бюджету, до зменшення кількості робочих місць, до зменшення ФОП і до тінізації економіки. Це наслідки тих реформ, які були проведені вами в минулому році.

Паралельно з цим ми бачимо ситуацію, яка розгортається з тарифною політикою із Сполучених Штатів Америки. Можна багато говорити, розповідати мантру про те, що по Україні 10 відсотків не вдарить. Вдарить! Так само як і вдарить відсутність з 5 червня пільг і торгового безвізу між Україною та Європейським Союзом. Це якраз наслідки, колеги, які працюють і в ПАРЕ, Міністерстві закордонних справ, Міністерстві економіки, Міністерстві фінансів. Нам потрібна більш адекватна політика і відстоювання своїх інтересів, а не просто розповіді про те, як треба любити Батьківщину.

Наступне питання. Я і багато колег по парламенту говорили про те, що сьогодні грошей у бюджеті немає, а ви заганяєте бюджет ще в більш глибоку яму. Зараз я говорю про закупівлю двох реакторів у Болгарії. Ви пам'ятаєте ті «побєдоносні» реляції, коли розповідали про те, що ми зараз купимо, поставимо, витратимо лише на закупівлю 600 мільйонів доларів і вони в нас трохи полежать, а потім буде два атомних блоки. Так ось, у нас немає вже два атомних блоки. Що тепер буде з грошима? Як ви це будете переголосовувати? Як ви будете змінювати? Як ви будете пояснювати це українському суспільству? Виглядає просто, що хтось не встиг вкрасти на цих 600 мільйонах і вирішив таким чином: «не доставайся же ты нікому».

Це те, що сьогодні відбувається в роботі уряду, і, на жаль, ви їм в цьому допомагаєте. Ви не думаєте про армію, економіку, тил, але ви думаєте про 600 мільйонів для уряду, щоб він їх просто розпиляв, так, як і робить на багатьох інших темах.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Березіну Максиму Юрійовичу, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

БЕРЕЗІН М.Ю., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (одномандатний виборчий округ № 151, Полтавська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Руденко Ользі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ольга Руденко. Будь ласка.

РУДЕНКО О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Шановна президіє! Сьогодні маємо честь звітувати про роботу нашої делегації на полях ювілейної 150-ї Асамблеї Міжпарламентського Союзу. Це найстарша організація, яка існує з кінця XIX століття і на сьогодні об'єднує 152 парламенти світу. Насамперед нами було проведено більше 20 двосторонніх зустрічей не лише з нашими традиційними європейськими партнерами, а і з країнами Близького Сходу, Південно-Східної Азії і Латинської Америки.

Тематика дискусій була надзвичайно широкою. Це і порятунок українських дітей, війна в Україні, військова допомога, фінансова допомога, відновлення, економічна співпраця. Також нами були обрані в керівні органи Міжпарламентського Союзу три члени делегації. Я була обрана в Бюро Форуму жінок-парламентаріїв. Олексій Жмеренецький обраний у Бюро Комітету зі справ ООН. Леся Василенко була переобрана в Комітет з демократії і прав людини.

ТАШЕВА Т.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги! Нам вдалося внести важливі проукраїнські правки до резолюції щодо впливу конфліктів на сталий розвиток, зокрема про екоцид, удари по цивільній інфраструктурі, дотримання міжнародно визнаних кордонів, реформу ООН і створення компенсаційного механізму. В Комітеті миру та безпеки підтримано нашу ініціативу щодо нової резолюції про справедливий і стійкий мир, відповідальність за воєнні злочини та компенсації жертвам агресії. Ця тема стане основною в роботі комітету наступного року.

Ми також провели окремий сайд-івент у межах групи 12+, присвячений збереженню культурної спадщини, захисту релігійних свобод і ролі релігії в збереженні ідентичності. Узбекистан, який став домом для тисячі кримських татар після депортації, є символічним місцем для таких розмов.

Окремо порушували болючу тему викрадення українських дітей росіянами на двосторонніх зустрічах засіданнях комітетів. Центральною ця тема була на спеціальному засіданні та *Task Force* МПС з мирного врегулювання війни в Україні. Ми підкреслили терміновість цього питання та демонструємо повну зацікавленість у продовженні спільної роботи. На жаль, російська сторона, навпаки, намагається знецінити *Task Force*, заявляючи, що вона більше не потрібна. Вкотре росія виступає проти міжнародних форматів, намагається приховати правду про свої злочини.

Вдячні всім делегаціям, які долучилися до діалогу. Сподіваємося, що підтримка трансформується в конкретні дії, спільні рішення і ефективні міжнародні механізми.

Дякуємо за увагу.

ПУШКАРЕНКО А.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Наша делегація Верховної Ради України працювала на 150-й Асамблеї Міжпарламентського Союзу, найбільшій міжпарламентській організації... Дякую Узбекистану за гарний прийом.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Євтушок Сергій Миколайович, фракція «Батьківщина».
Цимбалюк Михайло Михайлович. Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»)*. Фракція «Батьківщина». Шановний пане Голово! Шановна президіє! Шановні колеги! Ветеранська політика, нарешті, стає пріоритетом роботи Верховної Ради, і це позитивна річ. Дякую керівництву парламенту, лідерам всіх фракцій і груп, що ми і вчора, і на попередніх засіданнях у порядку денному мали важливі законопроекти, що стосуються ветеранської політики.

Шановні колеги, ми з вами ще в листопаді минулого року ухвалили важливий законопроект, який народився за ініціативою наших військовополонених, які повернулися з російського полону, та членів їхніх родин, щодо розподілу коштів, що отримують родини військовополонених. Лише вчора, слава Богу, Кабінет Міністрів затвердив порядок виплати цих коштів. З лютого більшість родин наших військовополонених героїв не отримували грошове забезпечення. Вважаю, що це непрофесійність уряду, коли майже п'ять місяців вони не можуть затвердити порядок.

Зараз Міністерство у справах ветеранів, як на мене, активізувало свою роботу, і розробляється важливий законопроект, що стосується єдиного обліку всіх наших ветеранів і членів їхніх родин, і я просив би, щоб на стадії розробки уряд залучив тих народних депутатів, які працюють у цьому напрямі, а також ветеранську спільноту. Ми маємо зробити, щоб цей реєстр наших героїв і членів їхніх родин був надійно захищений від будь-якого втручання, бо насправді пропонується в єдиний реєстр ввести всіх ветеранів, учасників бойових дій і членів їхніх родин. Це позитивний намір з метою відсутності чи спрощення процедур бюрократичної тяганини під час надання послуг, реабілітації, інших соціальних допомог, він насправді має слугувати покращенню і підвищенню якості соціальних послуг ветеранів. Але ще раз підкреслюю, що захист баз даних має бути на першому місці.

Дякую всім колегам, які працюють у сфері захисту прав ветеранів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Степан Іванович Кубів, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

КУБІВ С.І., *член Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»)*. Пане Голово, прошу передати слово Ірині Геращенко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Геращенко. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні українці, знаєте, це якесь королівство кривих дзеркал. Вчора з СІЗО з-під застави вийшли причетні до багатомільярдних корупційних оборудок в Міністерстві оборони, до яких у правосуддя питань немає. Так само під заставу вийшли російські пропагандисти, які шаріїв та інший непотріб тягли роками в ефір, просуваючи тут меседжі кремля. Так само тут, вдома, знаходяться пів фракції монобільшості, все в них добре. В цей час заручниками влади, новими політичними в'язнями Зеленського в СІЗО утримують бойових командирів, тому що вже сьогодні владі треба перекласти відповідальність з Верховного Головнокомандуючого і політичної верхівки, п'яти-шести менеджерів, на військових, що вони не так воюють.

Також політичними заручниками Зеленського є ті, хто колись хоча б два дні працювали в Адміністрації Президента Порошенка. І їм, простим офіцерам Управління державної охорони, визначають заставу 420 мільйонів, в той час коли корупціонерів відпускають просто так, вимагають від них одне: дайте, будь ласка, свідчення проти Порошенка.

У нас сьогодні країна, яка заявляє, що вона йде до Європейського Союзу, руйнує ключовий принцип, фундамент Європейського Союзу – розбудову правової держави. Адже сьогодні нам не потрібні вже суди, правоохоронні органи, бо є РНБО, членом якої є спікер Верховної Ради, і ця РНБО вирішує в позасудовий спосіб, кого можна казнити, а кого треба милувати. Внаслідок цих антизаконних рішень сьогодні блокується допомога Збройним Силам України.

Ви знаєте, найцинічнішим вчора був той «плач Ярославни», коли до трибуни зійшовся натовп «слуг», і вони закликали наших партнерів: «Як вам спиться?». А як вам спиться, коли ви віддали 1 мільярд доларів на корупційну оборудку по добудові так званої Хмельницької АЕС? А як вам спиться, коли ви і до сьогодні приймаєте рішення про марафон, на який виділили 6 мільярдів гривень за ці роки? А як вам спиться, коли ви провалили фортифікаційні споруди, їх розбудову, коли ви провалили побудову бомбосховищ? Нормально спиться?

У цей час, коли Порошенко та його фонд на 6,5 мільярда гривень передав за ці роки допомоги Збройним Силам, і ми щодня отримуємо мольбу з усіх напрямів: дайте РЕБи, FPV, «Ай-Петрі». Порошенко передав не ведмедика Кривому Рогу, а кілька комплексів «Ай-Петрі». Влада Зеленського блокує допомогу Збройним Силам України, і за це буде відповідальність, в тому числі Стефанчука.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Саврасову Максиму Віталійовичу, фракція політичної партії «Європейська солідарність». Будь ласка.

САВРАСОВ М.В., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Олексію Гончаренку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Гончаренко. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). Виступаю особисто від себе і одразу на це звертаю увагу. З цієї трибуни рівно 3 місяці тому я сказав, що останній раз голосую за продовження воєнного стану і за продовження мобілізації, якщо не будуть внесені і визначені терміни служби. Сказав це чітко і ясно. На відміну від вас, які звикли брехати і розповідати одне, а робити інше, я що сказав, то і зроблю.

Сьогодні під час розгляду питання про продовження воєнного стану і загальної мобілізації буду голосувати червоною кнопкою проти, бо ви нічого не зробили. Вам плювати на військових, ви не можете четвертий рік встановити терміни служби. Ви зробили з них рабів, які не знають, скільки їм служити. Навіть коли людина сідає у в'язницю, вона знає, скільки їй там бути. Цим людям, нашим героям, про яких ви кожен день тут кажете: «Слава Україні! – Героям слава!», крім «слава» від вас нічого не дочекається, навіть елементарної поваги, щоб вони знали, скільки їм служити.

Невже так було це важко зробити? Ні, ви цього не робите і не збираєтеся робити. Ви далі продовжуєте «бусифікацію», ви зганьбили саме поняття мобілізації в державі, ви не хочете реформувати ТЦК. Навіщо? Бо вони годують всіх вас. Це колосальна корупційна піраміда, в якій воєнкоми борисови будують собі вілли в Іспанії, депутатка Хмельницької обласної ради від партії «Слуга народу» Крупа викидає сумки з «баблом» зі своїх вікон. Всі себе почувають класно, крім українців, до яких відносяться гірше, ніж до кріпаків. Це не може далі так тривати.

Закликаю всіх, у кого є гідність, сьогодні проголосувати проти. Якщо сьогодні це питання не пройде, ніякої катастрофи не станеться, як вам розповідають ці ура-патріоти, які сидять десь там по «ідеалістах» і п'ють кокосове латте. Буде ще три тижні воєнного стану, до 8 травня, і за цей час уряд, який вас ігнорує, витирає об вас ноги, нарешті набіжить сюди. Тут з'явиться і уряд, і Сибіга, і Умеров, і, може, навіть Зеленський не для того, щоб використати Верховну Раду як свою масовку, а для того, щоб поговорити і прийняти рішення: встановити терміни служби, почати реформу ТЦК і робити нормальну мобілізацію в державі, почати боротися з корупцією і все інше, що сьогодні ви прикриваєте війною. Про корупцію говорити не можна – у нас війна, демократії немає – у нас війна.

Годі! Сьогодні голосуємо проти, встановлюємо терміни служби і далі рятуємо країну.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Перебийносу Максиму Вікторовичу, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ПЕРЕБИЙНІС М.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (одномандатний виборчий округ № 212, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Ірині Борзовій.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Борзова. Будь ласка.

БОРЗОВА І.Н., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту (одномандатний виборчий округ № 14, Вінницька область, політична партія «Слуга народу»). Минулий тиждень для України став надзвичайно трагічним. Російські вбивці завдали удари по цивільному населенню, забравши життя десятків мирних людей, у тому числі і дітей. У ці скорботні дні ми щиро співчуваємо родинам загиблих. Україна в жалобі, Україна плаче щодня. На жаль, російська федерація продовжує страшну війну проти України та українського народу. Війна завдає болю не просто державі, а болю і страждань насамперед людині. Не заголовкам у ЗМІ, не дипломатичним зведенням, а живим людям. Серця українців розриває від болю та несправедливості. Росія веде війну не лише проти наших територій, а проти самого українського життя. Це не просто конфлікт, це терор, геноцид, зло, яке можна зупинити тільки разом. Щодня під прицілом наші люди, наші міста, жінки, чоловіки, діти, старенькі. Вони гинуть від російських ракет у дворах, на дитячих майданчиках, у храмах, на кухнях. Наші захисники і захисниці тримають оборону, захищають наші міста і людей героїчно, нескорено, ціною власного життя.

Сьогодні вкотре звертаюся до міжнародних партнерів, до колег парламентаріїв, до всіх, хто має голос, важелі впливу і відповідальність перед людством. Україні критично потрібна протиповітряна оборона. Це не просто техніка, це дитина, яка прокинеться завтра, це родина, яка залишиться разом, це місто, яке не буде стерте з лиця землі. Все важче стає вірити в силу заяв. Сьогодні вже з'являється віра тільки в силу дії, в силу людяності, в силу єдності. Ще раз закликаємо міжнародних партнерів посилити санкційний тиск на росію, зупинити ворога, врятувати життя, передати Україні системи ППО, стати рятувальниками цивілізації, бо Україна сьогодні бореться не лише за себе, вона бореться за майбутнє людства.

Дякую всьому українському народу. Дякуємо нашим захисникам та захисницям за їхній героїзм, за те, що вони щодня рятують українське життя, рятують нашу державу.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Мезенцевій-Федоренко Марії Сергіївні, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

МЕЗЕНЦЕВА-ФЕДОРЕНКО М.С. Пане Голово, прошу передати слово депутату Леонову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Леонов Олексій. Будь ласка.

ЛЕОНОВ О.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 135, Одеська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, незважаючи на війну, загрози, постійні виклики, економіка України тримається і дає результати. У березні експорт України становив 3 мільярди 620 мільйонів доларів – це на 18 відсотків більше, ніж у лютому. Паралельно ми маємо перевиконання бюджету. Податкова надала 160 мільярдів гривень, митниця – 57,6 мільярда. Загалом перевиконання становило 14 мільярдів понад план і це без друкування грошей, без імітацій. Це не випадковість, це результат відповідальної фіскальної політики, роботи служб і насамперед позиція бізнесу, який продовжує працювати і сплачувати податки.

Окрема подяка всім підприємцям, які не втекли, не згорнулися, а тримають лінію економічного фронту. Завдяки цій стабільності у I кварталі у повному обсязі профінансовано всі соціальні виплати, а це 93,4 мільярда гривень. Місцеві бюджети також спрацювали краще, ніж того року – плюс 18,4 мільярда гривень. Це ще раз доводить: економічна модель працює навіть у кризових умовах. Ініціатива Президента «Зроблено в Україні» – не гасло, а конкретні результати.

Окремо відзначу ефективність програми «5-7-9%». Лише за минулий тиждень видано понад тисячу кредитів на 3 мільярди гривень. Це не про статистику, це про доступ бізнесу до оборотних коштів, про робочі місця та про податки. Рішення Верховної Ради про виділення 18 мільярдів гривень на програму кредитування було правильним і своєчасним. Це відповідальна політика, яка дає конкретні результати.

Я вважаю, що головне зараз – розширити партнерство між державою і бізнесом. І не лише через програми, а через постійний діалог, прямий, чесний і предметний. Бізнес має відчувати, що він потрібен державі, а держава, що без бізнесу вона не зможе виграти цю війну. Сильна економіка – це не абстракція, це конкретні податки, через які фінансується армія. Висновок один: побудуємо стійку економіку – зможемо утримати сильні Збройні Сили. Це питання нашого виживання.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Яременко Богдан Васильович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ЯРЕМЕНКО Б.В., член Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (одномандатний виборчий округ № 215, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово колезі Володимирі Крейденку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Крейденко. Будь ласка.

КРЕЙДЕНКО В.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні народні депутати! Шановні українці! Сьогодні з цієї високої трибуни ми говоримо про найголовніше – про силу єдності і незламності нашого народу. Попри всі виклики, які стоять перед нашою державою, вона є незламною. Ми ціною власного життя вистоюємо і виборюємо кожен ранок нашої країни. І головну роль тут грають наші військові. Українські військові – наші герої, наші нескорені на передовій, у гарячих точках, на нулі в окопах, у танках, у небі і на морі. Вони ті, хто стоїть між нами і ворогом. Саме завдяки Збройним Силам України ми маємо змогу говорити сьогодні про майбутнє. Вони тримають фронт у найжорстокіших умовах. Вони приклад гідності, відваги і самопожертви. Наш святий обов'язок – зробити все для того, щоб підтримувати їх не на словах, а на конкретних діях.

Але війна це не лише фронт, а й тил, де сьогодні відбувається інша, не менш важлива боротьба – боротьба за відновлення, за виживання, за нормальне життя попри страшні трагедії, які відбулися нещодавно у наших містах. Кожен день волонтери Добробату, люди, які не мають зброї, але мають величезну силу духу, виїжджають на розбори завалів, відновлюють дахи і вікна, розбирають завали, ремонтують, відновлюють нашу країну, працюють у зруйнованих селах і містах, повертають життя. І це дуже важливо, бо волонтери Добробату і військові – це два крила однієї перемоги. Одні захищають, інші відбудовують. І ця взаємодія – приклад справжнього єднання українського народу.

Я знаю багатьох військових, які після важких поранень відновлюються і долучаються до волонтерства, допомагають у розборі завалів, привозять гуманітарну допомогу, бо їм болить, вони не можуть інакше. Я знаю особисто багато волонтерів Добробату, які втратили дім, але замість розпачу обрали шлях допомоги іншим, бо для них це не просто допомога – це боротьба за Україну.

Сьогодні ми з вами чітко маємо усвідомити, що кожен волонтер, кожен військовий – це частина нашої великої армії незламних. І ми як представники влади маємо бути надійним тилом для кожного з них. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, завершальний виступ – Гринчук Оксана Анатоліївна, фракція «Слуга народу». Після цього переходимо до роботи.

ГРИНЧУК О.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Лабі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лаба. Будь ласка.

ЛАБА М.М., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 70, Закарпатська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, я хочу сьогодні подякувати кожному народному депутату, який вчергове підтримає єдність нашої держави в боротьбі з російським агресором і проголосує за продовження військового стану та мобілізації, підтримає Президента України як у внутрішній, так і у зовнішній політиці, уряд і, власне, парламент. Це наше покликання, це наша робота. Фракція «Слуга народу» однозначно проголосує. Дякую всім колегам за цю роботу. Це перше.

Друге. Хочу подякувати від імені міжфракційного депутатського об'єднання «Взаємодія» в парламенті України Міністерству соціальної політики, Міністерству у справах ветеранів, заступнику Керівника Офісу Президента Ірині Верещук, робочим групам, які організовуються, і напрацьовується законодавство для врегулювання та посилення громадянського суспільства в напрямі гуманітарного фронту, волонтерського руху. Це як закони, так і постанови Кабінету Міністрів. Дякуємо Кабінету Міністрів, Прем'єр-міністру України. Це дуже велика праця, яку ми сьогодні робимо всередині нашої держави, напрацьовуючи нові принципи роботи, даючи такі меседжі і посили для більш широкого застосування міжнародного політичного і гуманітарного прав. Тому дякую за цю велику роботу.

У переддень святкування Пасхи всіх громадян нашої держави хочу закликати до єдності. Хочу, щоб Боже благословення і Божа благодать принесли в серця українців мир та перемогу.

Хочу попросити всіх священнослужителів: будь ласка, не роз'єднуйте наш український народ, а єдняйте його. Якщо агресор шукає коріння не на тій землі, то я раджу росіянам більше розібратися у своїй ідентичності і шукати свої коріння на своїй землі, а не на українській. Україна має свою історію, свою землю і бореться за свої громадянські права.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми завершили виступи від депутатів.

Шановні народні депутати, відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України перед початком розгляду питань порядку денного пропоную провести сигнальне голосування. Перед голосуванням прошу народних

депутатів перевірити наявність вашої особистої картки в пульті, що знаходиться на вашому робочому місці. Нагадую, необхідно одночасно утримувати сенсорну кнопку та зелену кнопку «За» до появи результатів голосування на табло.

Шановні колеги, прошу взяти участь у сигнальному голосуванні.

«За» – 296.

Проголосували: за – 296, проти – 11, утрималося – 3. Все, як завжди.

Шановні колеги, перелік питань, який був попередньо узгоджений на засіданні Погоджувальної ради, вам надано. Переходимо до його розгляду.

Перше питання – це проект закону [№ 13172](#).

Шановні народні депутати, відповідно до пункту 31 частини першої статті 85 Конституції України до повноважень Верховної Ради України належить затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні». Згідно із пунктом 31 частини першої статті 85, пунктом 20 частини першої статті 106 Конституції України, статті 5 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» Президент України вніс на розгляд Верховної Ради проект Закону України «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» (№ 13172). Відповідні матеріали вам було надано.

Відповідно до статті 189 Регламенту Верховної Ради України питання розглядається Верховною Радою без голосування щодо включення його до порядку денного за процедурою першого читання та прийняття закону в цілому.

Ставлю на голосування пропозицію про обговорення проекту за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 278.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, переходимо до розгляду питання.

Слово для доповіді надається Секретарю Ради національної безпеки і оборони України Олександрові Валерійовичу Литвиненку.

Будь ласка, Олександр Валерійовичу (*Шум у залі*).

Ви не знаєте, де Президент? На Банковій.

Будь ласка.

ЛИТВИНЕНКО О.В., Секретар Ради національної безпеки і оборони України. Шановні пані і панове! Відповідно до подання, внесенного 5 квітня 2025 року членом Ради національної безпеки і оборони України, Головнокомандувачем Збройних Сил України генералом Сирським, Рада національної безпеки і оборони України проголосувала за пропозицію для Президента щодо продовження дії воєнного стану в Україні на 90 діб. Внесення згаданої пропозиції обумовлено тим, що останнє продовження воєнного стану

в Україні, визначене Указом Президента від 14 січня 2025 року № 26, закінчується 8 травня 2025 року.

За результатами розгляду пропозиції Ради національної безпеки і оборони видано Указ Президента України, яким передбачено продовжити строк дії воєнного стану в Україні з 5 години 30 хвилин 9 травня строком на 90 діб. Реалізація Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» сприятиме вжиттю адекватних заходів протидії збройній агресії.

Відповідно до Конституції України Президентом України внесено на розгляд Верховної Ради України відповідний проект Закону України «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні».

Прошу розглянути та прийняти за основу та в цілому зазначений проект закону України.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запрошую до співдоповіді голову Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки Олександра Михайловича Завітневича. Будь ласка, Олександр Михайловичу.

ЗАВІТНЕВИЧ О.М., голова Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Шановна президіє! Відповідно до доручення Комітет з питань національної безпеки, оборони та розвідки на своєму засіданні 15 квітня 2025 року розглянув проект Закону України «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» (№ 13172 від 15 квітня 2025 року), поданий Президентом України.

Комітет рекомендує Верховній Раді України за результатами розгляду в першому читанні прийняти законопроект № 13172 за основу та в цілому як закон, затвердивши рішення Президента України.

Шановні колеги, прошу підтримати. Комітет проголосував одноголосно.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні народні депутати, прошу представників депутатських фракцій і груп записатися на виступи: два – за, два – проти.

Оксана Анатолівна Гринчук, фракція «Слуга народу».

ГРИНЧУК О.А. Прошу передати слово Федору Веніславському.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Федоре Володимировичу.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний пане Голово! Шановні колеги! Правовий режим воєнного стану чітко, однозначно регламентується Законом України «Про правовий режим воєнного стану». Цей правовий режим, я хочу нагадати, ми ввели з моменту повномасштабної агресії, яку розв'язала і продовжує російська федерація до сьогодні. 24 лютого 2022 року ми вперше зібралися і одноголосно затвердили цей указ Президента.

Чи зникли ті загрози, які послуговували нашій консолідації у цій залі для затвердження правового режиму воєнного стану? Відповідь на це запитання очевидна, якщо подивитися на останні терористичні злочинні атаки російської федерації, яку вона вчиняла на мирні міста України: Кривий Ріг, Суми, Дніпро, інші міста і населені пункти України. Відповідно на сьогодні перетворювати обговорення законопроекту про затвердження правового режиму воєнного стану на якісь політичні дебати про доцільність чи недоцільність продовження такого режиму – це, очевидно, є антидержавна позиція.

Тому переконаний, що наш зал вчергове має продемонструвати, що в москві 9 травня жодних урочистих подій, присвячених мнимій, уявній в хворій голові, перемозі у війні, яку росія розв'язала проти України, не буде і бути не може. Доки Україна не звільнить свої території, не буде впевнена, що її державний суверенітет і територіальна цілісність будуть без існуючих з боку росії загроз, скасовувати правовий режим воєнного стану під будь-якими приводами абсолютно не можна.

Фракція політичної партії «Слуга народу», безперечно, буде підтримувати цей Указ Президента. Закликаю всіх колег також його підтримати.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Костенко Роман Васильович, фракція «Голос». Будь ласка.

КОСТЕНКО Р.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги, в мене є прохання не перетворювати тему війни і режиму існування нашої держави в політичне шоу, тим паче в такий складний для країни час. У цьому залі ми можемо бути згодні або не згодні з тим, що робить уряд або влада, але голосування режиму, завдяки якому зараз тримається фронт, має бути однозначним і одноголосним. Це питання нашої єдності, за яким зараз спостерігають як наші вороги, так і наші партнери. Ми можемо голосувати тут і мати розбіжності з різних політичних питань, ми – демократична країна. Але зараз питання це не про наше скликання, не про тут і зараз – це питання про виживання нашої країни.

Тому підтримуємо воєнний стан, підтримуємо країну і голосуємо за цей законопроект.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Павленко Ростислав, фракція «Європейська солідарність», передає слово Геращенко. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні українці, в 15-й раз Верховна Рада України приймає надскладні рішення, від яких дійсно залежить виживання і збереження України як держави: воєнний стан, мобілізація. У фракції «Європейська солідарність», в української армії, в українського народу одне запитання: а де автор указу – Верховний Головнокомандувач пан Зеленський? Де він, аби дати чесну відповідь суспільству про ситуацію на фронті, в армії, в суспільстві, про мирні переговори, які провалені п'ятьма-шістьма менеджерами? Провалена дипломатія, провалено забезпечення Збройних Сил України. І робити вигляд, що просто технічне продовження воєнного стану і мобілізації дасть відповідь на те, як зберегти країну і як нам захистити наш суверенітет, це бути нечесними один перед одним. Де серйозна розмова, що ми маємо зробити для того, аби змінити забезпечення Збройних Сил України, які сьогодні потерпають від нехватки дронів, від незабезпечення РЕБ, від бракованих мін, від корупції, яку створили ви, голосуючи за призначенців, яких ви потім проводжаєте аплодисментами?

На все це відповідь має дати Верховний Головнокомандувач, який ховається сьогодні за Секретарем РНБО. Я пам'ятаю листопад 2018 року, коли Президент Порошенко особисто доповідав з цієї трибуни позицію щодо введення воєнного стану, тому що це відповідальність Верховного Головнокомандувача. Поки ми так само не дамо відповідь про те, як змінити наш погляд на ситуацію на фронті, на наше забезпечення Збройних Сил, на нашу професійну, сильну позицію на мирних переговорах, ми будемо й надалі просто приймати технічні рішення, які, на жаль, не дають відповіді на ключове питання.

У вас не було жодного голосування за продовження воєнного стану і мобілізації без державницької...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кабаченко Володимир Вікторович, фракція «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина».

Юлія Володимирівна Тимошенко. Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Нас дивує взагалі сама дискусія про те, чи продовжувати воєнний стан і мобілізацію, чи ні. У нас закінчилася війна? У нас ракети, шахеди, КАБи не вбивають дітей? У нас не йдуть в штурми

на фронті? Ми вже здаватися збираємося? Я не можу зрозуміти взагалі, чому в цьому залі йде така дискусія. Нам треба негайно пролонговувати і воєнний стан, і мобілізацію, тому що зараз, коли йдуть мирні переговори, ми, як ніколи, мусимо бути сильними, і від цього залежить і сам хід переговорів, і їхні результати.

Безумовно, щодо «бусифікації», не дуже коректної і справедливої мобілізації, багатьох речей треба говорити. Але що, це є підстава капітулювати? Та ні. Дорогі друзі, якщо мирний процес закінчиться нормально і ми зможемо отримати справедливий мир, то буде припинено воєнний стан і мобілізацію в будь-яку хвилину, і не спекулюйте на цьому. Нам треба в цій війні показати героїзм України, дух України і здатність захищати наше життя і наше існування. Тому голосуємо всі одностайно.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Завершальний виступ – Павленко Юрій. Після цього будемо голосувати. Прошу народних депутатів зайняти свої місця.

ПАВЛЕНКО Ю.О., *член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»).* Шановний пане Голово! Шановні колеги! Шановний український народ! Ми підтримуємо законопроекти, внесені Президентом України про продовження строку дії воєнного стану в Україні та продовження строку проведення загальної мобілізації. Війна йде, сили оборони тримають оборону. Вчоргове наголошуємо на пріоритетності підтримки сил оборони України, захисту і підтримки кожного українського солдата і офіцера. Ми голосуватимемо за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, обговорення питання завершено. Переходимо до прийняття рішення.

Шановні колеги, відповідно до пункту 31 частини першої статті 85 Конституції України, статті 5 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону України «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» ([№ 13172](#)) в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 357.

Рішення прийнято.

Проголосував проти – 1.

Покажіть по фракціях і групах, будь ласка.

Рухаємося далі, шановні колеги. Що з процедури? Хто?

Геращенко – з процедури. Тільки з процедури, Ірино Володимирівно.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні українці, лише 218 представників фракції монобільшості...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Що у вас з процедури?

ГЕРАЩЕНКО І.В. ...щойно дали свої голоси за законопроект...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, вимкніть мікрофон. Ми побачили, хто дав свої голоси. Дякую (*Шум у залі*). Тихо, це не з процедури, давайте не спекулювати на цьому.

Шановні народні депутати, відповідно до пункту 31 частини першої статті 85 Конституції України до повноважень Верховної Ради України належить затвердження Указу Президента України «Про загальну мобілізацію». Згідно з пунктом 31 частини першої статті 85, пунктом 20 частини першої статті 106 Конституції України, Законом України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» Президент України вніс на розгляд Верховної Ради України проект Закону України «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку проведення загальної мобілізації» ([№ 13173](#)). Відповідні матеріали вам було надано.

Відповідно до статті 189 Регламенту Верховної Ради України питання розглядається Верховною Радою без голосування щодо включення його до порядку денного за процедурою першого читання та прийняття закону в цілому.

Ставлю на голосування пропозицію про обговорення проекту закону за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 287.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах. Просто цікаво.

Переходимо до розгляду питання. Слово для доповіді надається Секретарю Ради національної безпеки і оборони України Олександрю Валерійовичу Литвиненку. Будь ласка, Олександрю Валерійовичу, до 2 хвилин.

ЛИТВИНЕНКО О.В. Шановний пане Голово! Шановні народні депутати! З метою забезпечення оборони держави, підтримання боєздатності Збройних Сил та інших військових формувань відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 65 «Про загальну мобілізацію» на всій території України з 24 лютого 2022 року проводяться заходи загальної мобілізації, які згідно із чинним законодавством закінчуються 9 травня 2025 року.

В умовах тривалої повномасштабної війни російської федерації проти України залишається необхідність у продовженні заходів загальної мобілізації, що сприятиме підтриманню і підвищенню обороноздатності держави та

створить умови для кращого захисту нашої України. Радою національної безпеки і оборони України внесено пропозиції Президентів України щодо продовження на 90 діб строку проведення загальної мобілізації з 9 травня.

Прошу розглянути та прийняти за основу та в цілому проект Закону України «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку проведення загальної мобілізації».

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні народні депутати, до слова для співдоповіді запрошується голова Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки Олександр Михайлович Завітневич. Будь ласка.

ЗАВІТНЕВИЧ О.М. Шановні колеги! Шановна президіє! Відповідно до доручення Комітет з питань національної безпеки, оборони та розвідки на своєму засіданні 15 квітня 2025 року розглянув проект Закону України «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку проведення загальної мобілізації» (№ 13173 від 15 квітня 2025 року), поданий Президентом України. Комітет рекомендує Верховній Раді України за результатами розгляду в першому читанні прийняти законопроект № 13173 за основу та в цілому як закон, затвердивши рішення Президента України.

Шановні колеги, цей законопроект комітет також підтримав одноголосно.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні народні депутати, прошу представників депутатських фракцій і груп записатися на виступи: два – за, два – проти.

Крулько Іван Іванович, фракція політичної партії «Батьківщина». Будь ласка.

КРУЛЬКО І.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Прошу передати слово Сергію Соболеву.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Соболев. Будь ласка.

СОБОЛЄВ С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановний Голово! Шановні колеги! Ці питання, без сумніву, пов'язані між собою. І те, скільки парламент приділив уваги внесенню змін і доповнень до закону про мобілізацію, це фактично та відповідальність, яка лежить на кожному під час ухвалення цього рішення. Без сумніву, рішення

про продовження воєнного стану і рішення про продовження мобілізації – це фактично комплексні рішення, які вирішують ключове питання, чи може країна реально протистояти не лише технікою, передовими засобами, а і тими, хто безпосередньо використовує ці передові засоби, нашими Збройними Силами. Найбільше запитання в суспільстві: яким чином відбувається мобілізація. Саме тому дискусія в цій сесійній залі полягає в тому, як максимально використати рекрутинг, максимально використати заохочення, патріотичні почуття для того, щоб мобілізація відбувалася достойно, щоб не виникало ніяких питань, щоб слово «бусифікація» взагалі було прибрано з нашого лексикону, коли відбувається мобілізація.

Саме тому фракція «Батьківщина» зробила все можливе для того, щоб у змінах до закону про мобілізацію максимально були заохочення, відпрацьовані всі можливі моменти, які дають змогу патріотично, відповідально підійти до цього питання. Тому ми, без сумніву, голосуємо за це питання. Наша фракція дасть свої голоси.

Щодо попереднього голосування я спеціально підійшов до служби нашого забезпечення, бо я голосував за. Чомусь не спрацювала картка, тому прошу це врахувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Васильченко Галина, фракція «Голос».

ВАСИЛЬЧЕНКО Г.І., *член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 118, Львівська область, політична партія «Голос»)*. Прошу передати слово Соломії Бобровській.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Соломія Бобровська. Будь ласка.

БОБРОВСЬКА С.А., *член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»)*. Фракція «Голос». Колеги, це також абсолютно неполітичне питання. Мені здається, воно не варто навіть дискусії з розумінням того, що відбувається на фронті, яка довжина фронту і потреба в людях. Мої колежанки, чиї чоловіки вже четвертий рік на фронті, які чують обіцянки Міністерства оборони з минулого року про чіткі терміни служби або про можливість більшої і довшої перерви або відпочинку, мають рацію. Ховання міністра, зокрема за плечима своїх заступників і колег, виглядають дуже дивно і, м'яко кажучи, непрофесійно. Коли в минулому травні голосували за мобілізацію, то були чітко дві обіцянки від Міністерства оборони – про терміни служби або ж довгі ротації, це також має місце, і зокрема, що ми не побачимо більше підживлення російських ботоферм

про так звану «бусифікацію». А найгірше те, що підставу для цієї російської пропаганди ми даємо самі. Декілька ТСК Верховної Ради України говорили про реформу ТЦК, про виведення нарешті із «сухопутки», про нормальне налагодження роботи персоналу, про нормальний підхід, зокрема повернення до ідеологічних питань, до фінансових мотиваційних питань. Якщо ми будемо задавнювати ці всі процеси, цього не станеться, і ми будемо далі ходити і проклинати військових у формі, лякатися, боятися і взагалі не впізнавати своїх співгромадян.

Останнє. Це до pana Олександра. Потрібно не дати можливості призначити нового голову Сумської адміністрації Олега Григорова, який має відношення до Андрія Деркача. Чи вам не здається, що забагато людей, які мають відношення саме до того, хто має мандат верхньої палати державної думи, будуть опікуватися першими не лише енергетикою, а в тому числі прикордонною областю, з якої росіяни хочуть зробити буферну зону.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Герасимов Артур Володимирович, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ГЕРАСИМОВ А.В., *член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»).* Прошу передати слово Володимиру В'ятровичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. В'ятрович. Будь ласка.

В'ЯТРОВИЧ В.М., *член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»).* Війна триває, росія наступає, держава досі в небезпеці не менше, ніж у 2022 році. Тому нам потрібні воєнний стан, загальна мобілізація. Фракція «Європейська солідарність» як державницька сила підтримує законопроект про продовження мобілізації.

Але зараз не 2022 рік, коли війна для багатьох у цій залі, і особливо для керівництва держави, була несподіваною, застала їх неготовими. Минуло три роки. Україна стоїть три роки завдяки героїзму ЗСУ. Ми отримали час на виправлення помилок і налагодження нормальної роботи з організації захисту і розгортання мобілізації. Чи скористалися ми цим часом належно? Ні. Ми й досі маємо провали у спорудженні фортифікацій, навіть на прифронтових теренах і навіть досі чуємо про корупцію в цьому процесі.

Ми ухвалили «кривий» закон про мобілізацію, тому що у вищого керівництва держави забракло відваги взяти на себе відповідальність за цей процес, а в нас з вами забракло розуму і розуміння, щоб він був ретельно

розроблений. Тому ми періодично ухвалюємо знову нові проекти, які епізодично виправляють допущені нами помилки, але, на жаль, не змінюють докорінно ситуацію. Наші помилки мають конкретну ціну – це втрата людей, втрата території. Вони виливаються у збільшення кількості СЗЧ, отже, послаблення держави.

Ми й досі не виконали обіцянку, яку дали тут від імені Міністерства оборони і парламенту, ухвалити закон про визначення строків служби. Ми навіть не розглядаємо це питання. Політики обманули захисників.

Ми витрачаємо кошти на бездумні марафони замість того, щоб спрямовувати їх на захист держави. Влада користується воєнним станом не для зміцнення держави, а для розправи з політичними опонентами. Так не має бути, бо це робить нас слабшими.

Нам потрібна мобілізація, і наш обов'язок проголосувати за неї. Але наші обов'язки цим не обмежуються. Тому, тиснучи сьогодні на зелену кнопку, пам'ятайте про тих, хто вже багато років тисне на гачок своєї зброї, тих, хто дивиться на...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кальченко Сергій Віталійович, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

КАЛЬЧЕНКО С.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Федору Володимировичу Веніславському.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Федоре Володимировичу, будь ласка.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Шановний пане Голово! Шановні колеги! Не можна не погодитися практично з усіма, хто виступав з цієї трибуни щодо попереднього, і цього питання. Воєнний стан і мобілізація не можуть бути предметами політичних спекуляцій і політичних гасел. Безперечно, два питання, які ми розглядаємо, це продовження правового режиму воєнного стану і продовження загальної мобілізації, дуже тісно взаємопов'язані між собою. Не може бути воєнного стану без продовження мобілізації, оскільки ворог нарощує свою живу силу, мотивує найманців грошима і не лише з росії, але й з інших країн. Як свідчать дані розвідки, перелік країн, з яких вербуються найманці для війни проти України, постійно розширюється.

Але я закликав би тих, хто виступає з цієї трибуни, не називати законопроект про продовження правового режиму воєнного стану так само, як і про продовження загальної мобілізації технічними питаннями. Це не технічні питання – це питання виживання, збереження нашої держави. Доки ворог нарощує спроможності, спекулювати на припиненні, скасуванні чи на

непродовженні воєнного стану, як і загальної мобілізації, це, очевидно, антидержавна, антиукраїнська позиція.

Відповідно закликаю всіх колег одноголосно підтримати проект Закону України «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку проведення загальної мобілізації». Не дати ворогу жодних аргументів, жодних підстав для того, щоб в їхніх пропагандистських каналах, по їхніх телевізійних марафонах звучали заклики, що у Верховній Раді є розкол, який спрямований на непродовження загальної мобілізації. Я переконаний, що ми маємо вчергове продемонструвати консолідацію, єдність і продовжити загальну мобілізацію, без якої наша держава буде перебувати в дуже скрутному становищі. Голосуємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми завершили обговорення цього питання, переходимо до прийняття рішення. Прошу народних депутатів зайняти свої місця.

Відповідно до пункту 31 частини першої статті 85 Конституції України, статей 189, 190 Регламенту Верховної Ради України ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку проведення загальної мобілізації» ([№ 13173](#)) в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 346.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах, будь ласка.

Шановні колеги, йдемо далі.

Наступне питання – проект Закону «Про професійну освіту» ([№ 13107](#)) (*Шум у залі*). Я перепрошую, ми вже почали розгляд проекту закону.

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього законопроекту і альтернативних до нього до порядку денного сесії. Прошу голосувати.

«За» – 279.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Запрошую до слова голову підкомітету Комітету з питань освіти, науки та інновацій Коваль Ольгу Володимирівну.

Будь ласка, Ольго Володимирівно.

КОВАЛЬ О.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги народні депутати! Сьогодні я вам представляю не просто законопроект, це п'ять років

моєї роботи разом із колегами народними депутатами, експертами, освітянами, з тими, хто вірить у якісну професійну освіту.

Я щиро дякую кожному, хто був поруч на цьому шляху. Ми працювали з колегами над дуже непростими запитаннями: «Хто візьме на себе відповідальність за відбудову нашої країни? Як забезпечити ринок праці необхідними фахівцями?» Тому що без тих, хто вміє працювати, не буде ні відбудови, ні економіки, ні майбутнього. Без фахового зварювальника не збудують міст, без електрика не відновиться електропостачання у школах та у лікарнях, без майстра не буде запущено завод. Професійна освіта має розвиватися разом із ринком праці, інакше ми втрачаємо фахівців ще до того, як вони з'являться.

Наш законопроект про фінансову свободу для закладів, щоб розвиватися, а не виживати. Це дерегуляція, щоб кожна освітня програма відповідала реальності, а не якимось паперовим стандартам. Це роботодавці в партнерстві, а не остронь. Колеги, це не просто новий текст, це новий підхід, це довіра до системи освіти, це крок до сильного внутрішнього ринку праці. Цей законопроект, колеги, частина *Ukraine Facility Plan*, його очікує наше суспільство, наші міжнародні партнери, і це наша відповідальність перед ними.

Якщо ми хочемо, щоб Україну відбудовували українці, нам потрібен цей закон. Звертаюся до кожного із вас: підтримайте проект Закону «Про професійну освіту». Він дуже важливий на нашому шляху відбудови, на нашому шляху до перемоги. Він дуже важливий для бізнесу, для роботодавців, для нашої економіки.

Дякую, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запрошую до слова народну депутатку України Констанкевич Ірину Мирославівну. Будь ласка.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 23, Волинська область, самовисуванець).* Шановні народні депутати! Насправді історія з проектом Закону «Про професійну освіту» є дуже довгою і тягнеться від 2017 року. У 2019 році ми зареєстрували законопроект. По суті, ми мали вже тоді голосувати і ухвалювати законопроект, який стосується галузі освіти і економіки – професійної освіти. Наразі такого закону немає.

Тому прийняття проекту Закону «Про професійну освіту» – це наш борг перед професійною освітою, перед економікою, перед усією молоддю, яка хоче здобувати професійні навички, але не йти у вищу освіту, перед міжнародними партнерами. Ми його сьогодні повинні прийняти в першому читанні.

Відразу хочу наголосити, що ми – автори альтернативного законопроекту, який був означений як соціальний законопроект, тому що у ньому зацентровано увагу на професійній освіті для ветеранів, для соціальних категорій,

закцентовано увагу на соціальні складові, підтримуємо законопроект, який пропонує комітет, тому що вважаємо, що міністерство не доопрацювало в цьому напрямі і від 2019 року нічого не зробило для того, щоб наш бізнес, наші роботодавці і економіка мали надійні трудові ресурси.

Тому давайте сьогодні підтримаємо цей законопроект у першому читанні, а до другого читання зніmemo всі суперечливі норми, які стосуються мовного законодавства. Тому що мова не є предметом для спекуляцій. Голосуємо за цей законопроект, до другого читання вилучаємо суперечливі норми.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запрошую до слова заступника міністра освіти і науки України Завгороднього Дмитра Володимировича. Будь ласка.

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В., *заступник міністра освіти і науки України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації.* Добрий день! Дякую всім. Дуже вдячний народним депутатам, які підтримують професійну освіту в Україні, дуже багатьом, хто особисто підтримує заклади освіти, які ми зараз розвиваємо. Прошу сьогодні підтримати проект Закону «Про професійну освіту», який є однією з наших умов *Ukraine Facility*. Він вимагається Європейською комісією вже достатньо давно, є зазначеним у рекомендаціях Європейської комісії стосовно євроінтеграції в частині освіти ще з 2020 року і в основному передбачає, як і ці рекомендації, надання більшої фінансової автономії.

На мою думку, те, що ми почали декілька років з вашою підтримкою інвестувати більше в заклади професійної освіти, це є дуже важливо, але недостатньо. Ці заклади мають швидко розвиватися, щоб перестали, закриваючи очі, думати про заклади профтехосвіти і уявляти собі якийсь радянський, застарілий, згнилий заклад освіти, в який ви не хочете віддавати своїх дітей.

Мені здається, що для нас дуже важливо цю реформу і наші інвестиції в інфраструктуру зробити інвестиціями, достатніми для того, щоб ми називали це інфраструктурою гідності, люди хотіли вступати і гідно там навчатися.

Прошу підтримати проект Закону «Про професійну освіту».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, переходимо до обговорення.

Прошу представників від фракцій і груп записатися на виступи для представлення своєї позиції щодо цих законопроектів: два – за, два – проти.

Пашковський Максим передає слово Бабаку.

Бабак. Будь ласка.

БАБАК С.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, шановні колеги! Я вас коротко введу в курс справи. Ще в 2014 році, коли був прийнятий Закон «Про вищу освіту», у розділі «Прикінцеві положення» цього закону було дано доручення Кабінету Міністрів України протягом пів року подати новий закон про професійно-технічну освіту.

Були спроби подати законопроекти, частина з них не набирали підтримки, але найголовніша причина, чому він досі не прийнятий, у тому що будь-який його проект не підтримували роботодавці.

Шановні колеги, всі чотири альтернативні законопроекти, які є, «народилися» з одного, який був розроблений робочою групою на базі нашого комітету на чолі з головою підкомітету Ольгою Коваль і якраз підтримується роботодавцями. Це насправді важливий законопроект, бо нам не просто потрібно прийняти оновлений законопроект, а перезапустити систему професійної освіти. Це потрібно не європейцям, не *Ukraine Facility*, не Кабінету Міністрів і навіть не парламенту, це потрібно країні і дітям, які будуть навчатися, щоб отримати професію і відбудовувати нашу країну після перемоги.

Шановні колеги, я принагідно хочу сказати, що комітет на своєму засіданні підтримав законопроект [№ 13107-д](#), який прошу підтримати в першому читанні. В нас ще буде півтора-два місяці для того, щоб ми його доопрацювали до другого читання. Є певні питання, про які ви всі знаєте, і комітет обов'язково надасть свій майданчик для обговорення. Кожного з вас запросять до робочої групи і я впевнений, що через два місяці, коли підійде строк виконання *Ukraine Facility*, ми зможемо пишатися Законом «Про професійну освіту», який ми з вами приймемо.

Дякую, колеги. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. В'ятрович Володимир Михайлович.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Прошу передати слово Павленку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павленко. Будь ласка.

ПАВЛЕНКО Р.М., член Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. Шановні колеги, цей законопроект мав стати об'єднуючим. Він стосується дуже важливої теми, яку давно вже треба було завершити. Законопроект був підготовлений дуже якісно. Дякую авторам, робочій групі, яка працювала над цим. У комітеті ми досягли не просто компромісу, консенсусу по всіх нормах. І тут, як у тому поганому анекдоті, втрутився уряд. Виявляється, щось вони недодивилися

в переговорах з Європейським Союзом (так принаймні кажуть), і всупереч рішенню комітету про те, що всі мовні питання повинні були отримати відсилкові норми на профільне законодавство, це стало каменем спотикання і дуже важливий законопроект фактично став заручником того, як уряд ставиться до парламенту.

Шановні колеги, навіть сьогодні, незважаючи на те, яким важливим є цей законопроект, ми, на жаль, не бачимо міністра. В Міністерстві освіти і науки заступник міністра пан Вітренко не лише отримав звинувачення у плагіаті, але також засвічений у корупції на рівні Київської міської ради. Тому ми вимагаємо його відсторонення і відставки.

Щодо цього законопроекту. Шановні колеги, парламент повинен поважати себе і все-таки поставити перед Офісом Президента і урядом питання, що не може бути втручання в останній момент. Прийдіть до парламенту, поясніть що відбувається на переговорах з Європейським Союзом, зі Сполученими Штатами Америки. Давайте вести цивілізований діалог з парламентом і не ламати прийнятих рішень. Зараз ми закликаємо не голосувати той законопроект, який вийшов після всіх втручань, повернутися до тієї редакції, яку підтримав комітет з відсилковими нормами, і таким чином нарешті завершити реформу професійної освіти.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бурміч, група «Відновлення України». Будь ласка.

БУРМІЧ А.П., *член Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»).* Шановна президіє! Шановні колеги! Нам дуже потрібне законодавство. Сьогодні в нас є кілька причин, не дивлячись на те, що хтось вимагає чи рекомендує, життя вимагає, тому що країну треба відбудовувати. Багато фахівців з робочими професіями пішли на фронт, загинули, багато виїхали у Європу чи ще кудись і навряд чи вони повернуться звідти, тому що там поважається робоча професія. Життя підказує, що країну треба відбудовувати і готувати фахівців. Нам потрібні будівельники, електрики, монтажники, зварювальники, токарі, слюсарі і багато інших, тому потрібно все приймати для того, щоб молоді люди туди пішли. Треба фахівців і вчителів стимулювати зарплатами, надавати безоплатні гуртожитки тим, хто навчається, а також безоплатно приймати їх на навчання. Не треба звертати увагу на ті моменти, які будуть заважати прийняттю цього проекту закону, а саме політичні чи мовні. Якщо будемо звертати на це увагу, то у нас будуть відбудовувати Україну на китайській, турецькій, арабській мовах чи ще на якійсь іншій. Нам треба все зробити, щоб популяризувати і навчати, готувати фахівців. Зі шкільної партії потрібно готувати людей, водити на екскурсію, показувати фільми про те, що необхідно мати таку професію, щоб відбудовувати Україну.

Дякую за увагу. Група «Відновлення України» підтримує законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Євтушок від фракції «Батьківщина», 1 хвилина. Перепрошую, не Євтушок, а Васильченко Галина. Вона передає слово Совсун Інні Романівні. Потім від комітету – Коваль.

СОВСУН І.Р., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Фракція «Голос». Шановні колеги, мені дуже прикро, що вся дискусія про реформу професійної освіти зараз звелася до обговорення важливого питання – питання нашої національної ідентичності, нашого позиціонування в перемовинах з європейцями і це, на превеликий жаль, велике геополітичне питання. Але водночас мені болять, що за цією дискусією ми закриваємо очі на величезні проблеми, які залишаються з підготовкою кадрів у системі освіти. І це стосується всіх рівнів освіти. Просто відверто кажучи, тут не вистачає часу для того, аби адекватно провести дискусію в парламенті щодо викликів, з якими ми стикаємося.

Ми з фракцією перед початком розгляду цього законопроекту обговорювали одне просте питання. Скажіть, будь ласка, у когось є номер хорошого, надійного електрика, щоб зараз викликати, і людина могла приїхати і виконати ті роботи, які тобі потрібно? А запитайте в представників бізнесу, де вони шукають робітників для своїх підприємств? На превеликий жаль, з цим є велетенська проблема, тому що люди виїжджають, їх мобілізовують, частково професійні заклади освіти вчать за застарілими програмами, які не відповідають потребам ринку праці.

Друзі, треба щось робити досить різко і радикально, тому що без реформи професійної освіти, без реформи підготовки кадрів нам не буде кому відбудовувати країну, працювати на підприємствах. Ми не зможемо відродити країну, економіку, яка зараз перебуває в тому стані, який ми знаємо. Тому, друзі, реформа, безперечно, дуже потрібна. Якщо будуть внесені відповідні зміни щодо мовної норми, фракція «Голос» з радістю підтримає цей законопроект у другому читанні. Але я хочу, щоб ми трохи більше уваги в цілому приділяли проблемам освіти і тим викликам, з якими вона стикається.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Євтушок Сергій Миколайович. Після цього Коваль Ольга Володимирівна від комітету, і голосуємо.

ЄВТУШОК С.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, питання, дійсно, назріле і перезріле. Потрібно

реформувати профтехосвіту. Але я хочу сказати, що влада давним-давно це робить, десятки років намагається реформувати професійно-технічну освіту.

Стосунки бізнесу і профтехосвіти – це обоюдні стосунки. Одним потрібні фахівці, які будуть виконувати їхнє завдання на робочих місцях, іншим потрібна якісна і нормальна профтехосвіта. Хочу зупинитися на проблемах. А які зараз заробітні плати в майстрів виробничого навчання? Шість тисяч гривень. У педагогів – 6 тисяч гривень. А де харчування незахищених верств населення, соціально нестійких родин? Де вони? Адже саме ці діти навчаються в професійно-технічній освіті. Тому ми як фракція хотіли, щоб всі ці речі увійшли до другого читання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Коваль Ольга від комітету. Після цього будемо голосувати.

Запрошую народних депутатів зайняти свої місця і підготуватися до голосування.

Будь ласка, пані Олю.

КОВАЛЬ О.В. Шановні колеги, я сьогодні також представляю комітетський проект Закону «Про професійну освіту», який був доопрацьований за рішучого, нестримного сприяння Міністерства освіти і науки. Колеги, мені дуже прикро зараз, коли розглядається законопроект, який відповідає за дуже важливий рівень освіти для нашої країни, ми не бачимо у залі шановного пана міністра. Це неповага насамперед до народних депутатів, коли міністр не з'являється до залу засідань Верховної Ради під час розгляду такого важливого законопроекту для освітян.

А тепер, колеги, по суті. Це майже той самий законопроект, який я на початку представляла з цієї трибуни. Це той самий текст, задіяні ті самі люди до напрацювання цього законопроекту. Це законопроект, який має забезпечити ринок праці сучасними фахівцями, тими людьми, які будуть відбудовувати нашу країну, які зараз тримають обороноздатність нашої країни. Цей законопроект про молодь, про ветеранів, про економіку, про освіту, про майбутнє нашої країни.

Колеги, дуже прошу вас підтримати цей законопроект. Ми доопрацюємо його до другого читання, будемо представляти в такому вигляді, щоб він був підтриманий за кращими традиціями освітнього комітету – 300 плюс голосів. Колеги, будь ласка, підтримайте проект Закону «Про професійну освіту».

Комітет розглянув всі три законопроекти і прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді прийняти за основу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хотілося б почати з цього, що ви рекомендуєте... Доопрацьований. Дякую.

Шановні колеги, займіть свої місця. Переходимо до прийняття рішення. Це, справді, фундаментальні проекти. Давайте зробимо так, щоб до другого читання ми мали з чим працювати. Я почну з рекомендацій комітету.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про професійну освіту» ([№ 13107-д](#)) за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 264.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах, будь ласка.

Разумков – з процедури? Будь ласка, Дмитре Олександровичу.

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу, оскільки міністр освіти і науки не знаходить часу прийти до Верховної Ради, коли розглядаються такі важливі законопроекти, а до нього є забагато запитань щодо реформи і середньої освіти, і профтехосвіти, і вищої освіти, і щодо підручників, які вчора обговорювалися, прошу вас поставити на голосування пропозицію про запрошення міністра освіти і науки Лісового завтра на 11 годину до Верховної Ради України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я поставлю цю пропозицію на голосування. Справедливості заради скажу, що є особи, які представляли цей проект. Заступник міністра присутній. Тому це просто для справедливості.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію Дмитра Разумкова. Прошу голосувати.

«За» – 164.

Рішення прийнято.

Прошу Апарат направити відповідне рішення Верховної Ради України до суб'єкта, про якого йшлося.

Шановні колеги, наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо складу суду у справах про військові кримінальні правопорушення, кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку» ([№ 10302](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього законопроекту за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 226.

Рішення прийнято.

Запрошую народного депутата України Демченка Сергія Олексійовича, автора цього законопроекту. Будь ласка, Сергію.

ДЕМЧЕНКО С.О., *член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 29, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»)*. Колеги, воєнні і військові злочини – широко резонуюча і чутлива тема сьогодення в Україні, яка потерпає від стану війни. Якісне і швидке правосуддя щодо даних злочинів – це те, що держава мусить забезпечити в країні, яка воює. Спеціалізація суддів, яку ми з вами підтримали, прийнявши в першому читанні законопроект про внесення змін до Закону «Про судоустрій і статус суддів», який запровадить цю спеціалізацію, є швидким інструментом, який може розв'язати цю проблему.

Цей законопроект, який зараз ми з вами голосуватимемо в першому читанні, пов'язаний з тим законопроектом, який ми вже підтримали більшістю голосів у залі. Якщо ми не змінили своєї думки щодо того, що наші військові під час війни, наші громадяни, які потерпають кожного дня від воєнних злочинів, заслуговують на особливу увагу, ми мусимо проголосувати цей законопроект у першому читанні. Це те, що ми мусимо завдяки нашим зусиллям зробити задля них.

Дякую. Прошу підтримати цей законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запрошую до слова голову Комітету з питань правоохоронної діяльності Іонушаса Сергія Костянтинівича. Будь ласка.

ІОНУШАС С.К., *голова Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»)*. Шановний пане Голово! Шановні колеги! Комітет з питань правоохоронної діяльності на своєму засіданні 19 березня підтримав проект Закону «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо складу суду у справах про військові кримінальні правопорушення, кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку».

Розроблення проекту зумовлено необхідністю підвищення ефективності здійснення правосуддя щодо військових кримінальних правопорушень, кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства і міжнародного правопорядку.

Шановні колеги, звісно, ми розуміємо, що дані категорії справ повинні бути розглянуті професійним суддею, який має відповідну спеціалізацію. На це і покликаний даний законопроект. Вважаю, що комітет ретельно вивчив даний законопроект і рекомендує Верховній Раді прийняти даний законопроект у першому читанні за основу, а потім разом доопрацювати до другого читання.

Дякую, шановні колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прошу представників від фракцій і груп записатися на виступи для обговорення цього проекту закону: два – за, два – проти.

Федина Софія Романівна, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ФЕДИНА С.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Щойно від промовця, який представляв цей законопроект, прозвучали слова, що ми маємо забезпечити повагу і гідність до військовослужбовців, навіть коли розглядаються їхні справи. Скажіть, будь ласка, а де повага і гідність до військових, які мають військовий імунітет, в контексті справи Червінського, який винний лише в тому, що у найвищих владних кабінетах викрив державну зраду, яка послабила обороноздатність держави, а після цього його утримували в СІЗО в умовах, які межують за всіма нормами з катуванням. Вам на це начхати, правда?

А де повага до військових у контексті затримання і утримання в нелюдських умовах полковника Лапіна, якому інкримінують за великим рахунком те, що він не дав своїх хлопців перетворити на гарматне м'ясо, врятував їхні життя і не здав позицій?

А де повага до полковника Розенберга, який не дозволяв московитам і прихожанам московської вбивчої церкви робити нальоти і в результаті не підставляти своїх побратимів?

А де повага до інших бойових офіцерів, яких сьогодні влада утримує в жахливих умовах без права гідно захищати самих себе?

Ви кажете, що судді мають бути професіоналами. Ніколи вони не будуть професіоналами, допоки вони залежні від дзвінка з Банкової. Вони розглядають справи, а потім виходять, їм дзвонять, і коли оголошують рішення, бояться подивитися людям в очі. Але насправді це ж ваша влада остаточно добила військову юстицію. Ви навіть не робите спроб на її відновлення, тому що ваш очільник Володимир Олександрович боїться військових, бо вони не дають здавати Українську державу, яку, на мою думку, вам так хочеться здати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Приходько Наталії Ігорівні, група «Відновлення України». Будь ласка.

ПРИХОДЬКО Н.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Прошу передати слово Бурмічу Анатолію Петровичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Анатолій Петрович Бурміч. Будь ласка.

БУРМІЧ А.П. Шановний Голово! Шановні колеги! Дуже потрібний законопроект, який диктує нам саме життя. Дійсно, ми бачимо, що збільшилася кількість військових злочинів, злочинів проти людяності, міжнародного правопорядку. Потрібно, щоб ці порушення розглядалися кваліфікованими суддями дуже швидко, тому що їх дуже багато накопичилося.

Що мені особисто сподобалося в підході ініціатора цього законопроекту? Він не пішов тим шляхом, яким пішли борці з корупцією, де запропонували створити антикорупційний суд, який не передбачено в Конституції, що тягне за собою зайві затрати, а також те, що колись може бути загроза скасування цього суду і всіх його рішень. Ініціатор законопроекту пішов правильним шляхом саме спеціалізації суддів у рамках кримінального судочинства, що не потребує ніяких окремих судів, не потребує порушень Конституції, не потребує зайвих затрат грошей.

Група «Відновлення України» буде підтримувати цей законопроект. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Власенко Сергій Володимирович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую, шановний пане Голово. Колеги, а скільки ми будемо латати дірки в судовій системі? Скільки законів ми будемо приймати для того, щоб просто зашити дірку, яка для всіх очевидна?

Скажіть, будь ласка, а хто в цьому залі не розуміє, що треба під час війни відновлювати військову юстицію? Скажіть мені, чому ми розглядаємо законопроект, який так, розв'язує проблему, але знов шляхом латання дірок? Лежить у правовому комітеті законопроект про відновлення військових судів. Що заважає розглянути, в нормальний короткий строк призначити і розглядати справи? Бо існує правило, за яким військового може судити лише військовий.

Так, ми колись як держава відмовилися від військових судів, але це був мирний час. Зараз є велика кількість спеціальних справ, які повинні розглядати висококваліфіковані люди, які спеціалізуються лише на цій категорії справ. Що заважає це зробити? Я вважаю, нічого. Треба системно підходити до вирішення питання, треба відновлювати дію військових судів, треба відновлювати нормальну, не таку, як у нас була декілька років тому при колишньому так званому Генеральному прокурорі Луценку, незрозумілу військову прокуратуру, а справжню військову прокуратуру, відновлювати військову поліцію і створювати повністю військову юстицію для того, щоб забезпечити захист військовослужбовців від недоброякісного судочинства, водночас забезпечивши справедливе притягнення до відповідальності тих, хто порушує закони воєнного часу.

Тому я закликаю всіх, за всієї поваги до автора законопроекту, не підтримувати законопроект, а вимагати внесення в зал системного законопроекту, який створює військову юстицію.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Дирдін Максим Євгенович, фракція «Слуга народу». Потім – Мамка. Після цього голосуватимемо.

ДИРДІН М.Є., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 132, Миколаївська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, у Верховній Раді зареєстровано два законопроекти стосовно створення військових судів (авторства Сергія Власенка і мого). Вважаю, що дане питання є актуальним, але його потрібно розглядати комплексно і створити саме військові суди.

Я вам нагадаю, що в нашому Комітеті з питань правової політики є інший законопроект нашого колеги Сергія Демченка, де є велика полеміка щодо цього питання. На моє переконання, таке латання стосовно цього дуже важливого і актуального питання, не вирішує його комплексно. Я вважаю, що на базі нашого комітету потрібно проговорити два законопроекти щодо створення саме військових судів і повернутися до цієї ідеї. Якщо потрібно державі створення військових судів у воєнний час, ми повинні це зробити. Але зробити комплексно, ефективно і професійно, і направити в суди саме тих людей, які мають військовий досвід, бо це є певна спеціалізація.

Я відстоював так само у себе в комітеті, що це не вирішує питання комплексно. Тому закликаю автора цього законопроекту: давайте повернемося до обговорення ідеї створення військових судів в Україні. Вони потрібні, необхідні для України. І далі будемо рухатися в цьому питанні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мамка, 1 хвилина. Після цього голосуємо. Запросить депутатів до сесійного залу.

МАМКА Г.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановні колеги, ми знову наступаємо на ті самі граблі. У нас є спеціалізація – «суддя», «слідчий суддя», а тепер ще буде і спеціалізація по воєнних злочинах. Уявіть собі, в кожному суді буде спеціалізація. А спеціалізований суддя матиме чи не матиме право розглядати справи загальної юрисдикції? В проекті закону цього немає. Щоб так не вийшло, що на Закарпатті у нас буде дві справи, а на прифронтових територіях – 102. Необхідно все-таки комплексно підійти

до створення військової юстиції: від слідчого детектива до процесуального керівника і суддів. Неможливо навчити суддів згідно з цим проектом закону спеціалізації без навчання слідчого, детектива та всіх інших учасників процесу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми завершили обговорення. Переходимо до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо складу суду у справах про військові кримінальні правопорушення, кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку» ([№ 10302](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 210.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про направлення цього законопроекту на повторне перше читання. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 206.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про направлення цього законопроекту суб'єкту права законодавчої ініціативи для доопрацювання. Нехай Демченко попрацює ще. Прошу голосувати.

«За» – 210.

Рішення не прийнято.

Законопроект відхилено.

Наступне питання – це проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо деяких питань проведення конкурсу на посаду судді» ([№ 13114](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього законопроекту до порядку денного сесії. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 221.

Рішення не прийнято.

Наступне питання – це проект Закону «Про внесення змін до статті 214 Кримінального процесуального кодексу України та деяких законів України щодо удосконалення процедури забезпечення заходів безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві» ([№ 9655](#)). Це друге читання. Ми

домовлялися, що буде виступ від фракції «Європейська солідарність», 2 хвилини, і голосуємо. Хто виступатиме?

Герасимов Артур Володимирович, до 2 хвилин, і після цього голосуємо.
Будь ласка.

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановні колеги! Шановні українці! Звичайно, ми підтримаємо цей законопроект, тому що він був доопрацьований у комітеті. Дякую, що врахували певні поправки фракції «Європейська солідарність». Зараз хотів щиро подякувати всім, хто не включив до порядку денного попередній законопроект № 13114. Просто для розуміння, що там було.

Там дозволялося установам, а не державі, самостійно встановлювати середній допустимий пороговий бал з тестування з історії української державності. Ну як це так? Це перше.

І друге. Колеги, послухайте, про що там йшлося. Пропонувалося зменшити строк заборони на участь у конкурсі на посаду судді ВАКС для працівників прокуратури, ДБР, БЕБ, податкової міліції та інших правоохоронних органів, повністю скасувати заборону брати участь у конкурсі колишнім працівникам НАЗК, АРМА, Державної служби фінансового моніторингу України, центральних митних та податкових органів. Тобто вони тепер захотіли знищити і ВАКС, запустивши туди митників, прокурорів, дебеєрівців. Чесно кажучи, це є неправильним і я дякую кожному, хто не підтримав цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми завершили обговорення в другому читанні. Прошу народних депутатів підготуватися до голосування. Шановні колеги, займіть свої місця.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до статті 214 Кримінального процесуального кодексу України та деяких законів України щодо удосконалення процедури забезпечення заходів безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві» (№ 9655) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 254.

Рішення прийнято.

Закон прийнятий у цілому.

Наступне питання – це проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей приватизації об'єктів державної та комунальної власності, переданих в оренду» ([№ 12230](#)).

У нас така була домовленість, що буде два виступи по 3 хвилини від фракції «Європейська солідарність», дві поправки Фріса, виступ від фракції «Батьківщина», 5 хвилин.

Хто виступатиме від фракції «Європейська солідарність»?

Степан Іванович Кубів. Будь ласка.

Романе Гришук, сядьте, будь ласка, я не бачу доповідача.

Будь ласка, Степане Івановичу.

КУБІВ С.І. Шановний пане Голово! Шановні колеги! Даний законопроект у редакції першого читання пропонував уніфікувати, це була головна філософія, підходи до приватизації об'єктів державної та комунальної власності, переданих в оренду, виключивши положення, які дозволять чинному орендарю здійснити приватизацію об'єктів державної або комунальної власності шляхом викупу. Водночас орендар отримує переважне право на придбання майна на аукціоні за ціною, яка є найбільшою із запропонованих учасниками такого аукціону.

Наша фракція в першому читанні підтримала даний законопроект, дискусія на засіданні комітету була досить професійною: внесено 155 поправок, з яких 70 – враховано і 85 – відхилено.

Цим законопроектом пропонуються зміни до Закону «Про приватизацію державного та комунального майна», додано поняття «аукціон з приватизації об'єкта оренди з невід'ємними поліпшеннями». Це були найбільші ризики, які обговорювалися до прийняття в першому читанні. Власником об'єкта приватизації може стати орендар майна, який здійснив невід'ємні поліпшення орендованого майна. Можуть бути переглянуті умови для такого орендаря. Орендар отримав встановлений законом порядок для захисту своїх прав, якщо відбувається здійснення і склад невід'ємних поліпшень, встановлена реальна ціна, і це питання вноситься в законопроект.

Також відбулася дискусія щодо зауважень Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України про те, що відповідно до частини другої статті 777 Цивільного кодексу України встановлено заборону на переважне право наймача, який належно виконує свої обов'язки за договором найму, у разі продажу речі, переданої у найм, на її придбання, якщо ця річ є державним або комунальним майном. Проект містить положення певної невизначеності, але ми знайшли спільний знаменник у даному аспекті.

Водночас хочу сказати, що були проведені консультації і щодо певних позицій з Міністерством фінансів, Фондом державного майна, Асоціацією міст України, Міністерством фінансів ми знайшли порозуміння. Даний законопроект встановлює зрозумілі правила, але вдосконаленню немає меж.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гончаренко. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Ну що, лицеміри, проголосували? Проголосували з таким: ми – патріоти, тому ми, звичайно... І знову ніхто!

Термінів служби немає, та й Бог з ними. Це не важливо, там же є хлопці, ми з ними душою і тілом у Верховній Раді, тілом Дмитрука, Одарченка – за кордоном. До речі, хтось мені про «космонавтів» писав: один у Верховній Раді проголосував проти продовження воєнного стану і мобілізації без термінів служби. Один голос проти – це мій голос. А всі інші зробили вигляд: це важливо, це великі патріоти. Мені хтось розповідає там про «космонавтів», які втомилися від закордонного відрядження. Я так розумію, це депутат Куницький, який з вересня перебуває в закордонному відрядженні. Може, він втомився. Чи дмитруки, одарченки, інші ваші діячі втомилися? А ви всі робите вигляд: ми з вами, хлопці, ви в окопах, а ми тут. Ми з вами або в Лондоні, або в «Ідеалісті», або в теплому залі. Ви тримайтеся, головне, терміни служби – то таке. Гроші на вас – не вистачає, нам потрібно дороги робити, нам марафон потрібен, щоб далі локшину на вуха вам вішати. От що ви робите.

Це лицемірство! Це знущання! Кожен раз, коли ви будете казати: «Слава Україні! – Героям слава!» – ганьба вам! Бо ви зневажаєте цих героїв, ви не хочете нічого зробити, щоб до них повернутися обличчям, щоб вони могли повернутися додому, щоб їхні діти, які їх не бачили по декілька років, могли це зробити. Вам абсолютно байдуже.

Вам байдуже, що вся країна дивиться, як ганяються за людьми на вулицях. «Бусифікація», та й Бог з нею. Кажуть, є маленькі «перегіби», але в цілому все нормально. Ви вбудувалися в цю корупційну вертикаль і маєте на всьому: на ТЦК, на МСЕК, на перетині кордону, на кожному кроці. Це жах, що відбувається в державі. Зате 357 голосів – за. Кругова порука, один одного прикриваєте, а потім це все прикриваєте патріотизмом. Абсолютна ганьба! Це фіговий листочок, під яким ганьбище.

Насправді Україна – це захисники. Ми хочемо перемоги – нам потрібна справедлива мобілізація. Справедлива! (*Шум у залі*). Подивіться, ожили, почали щось кричати там в залі. Тому що нам потрібні справжня мобілізація, терміни служби, повага до військового, зарплата військовому, а не вашим друзям. Але вам все клас. Ви в теплі, ситі, накормлені, у вас все гаразд. Ганьба!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, коли ви берете слово за законом, все-таки... Яка репліка, кого назвали? Я маю право все-таки сказати.

Шановні колеги, знаєте, я тут почув, що хтось звинувачує нас в тому, що ми говоримо: «Слава Україні!». Не соромно казати: «Слава Україні!», це честь казати: «Слава Україні!». Соромно робити все для того, щоб тут звучало «слава россиі». Ніколи ми цього не допустимо.

Далі виступ від фракції «Батьківщина», 5 хвилин. Хто виступатиме? Юлія Володимирівна?

Будь ласка, Юліє Володимирівно.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Фракція «Батьківщина». Дорогі друзі, треба дуже уважно почитати цей законопроект. Справа в тому, що багато років

використовували брудну схему приватизації комунального і державного майна, коли брали в оренду за безцінь, потім за копійки робили якісь невід'ємні покращення, після того забирали собі у власність, тому що зробили невід'ємні покращення, і як же ж тепер назад повернути державі?

Це завжди було. Така тіньова модель завжди була криміногенна і завжди, рано чи пізно, вона закінчувалася кримінальними справами, тому що це така кримінальна корумпована модель відбору в громад і держави їхньої власності. Що ми тепер бачимо? Що хочуть прийняти закон щодо узаконення цієї брудної моделі. Я хочу запитати: чому?

Яка приватизація під час війни? Ми про це вже не раз говорили, що українська державна власність і власність громад коштує копійки. Як можна зараз це майно розбазарювати? Воно після завершення війни, можливо, в десятки разів буде більше коштувати. А зараз все це забирається за безцінь своїми людьми, і їм в руки ще дають закон, щоб це зробити абсолютом.

Почитайте цей законопроект. Там написано, що якщо державну або комунальну власність орендували і потім зробили невідомо які покращення, то вже допускається аукціон по продажу цього майна з одним учасником за стартовою ціною. Та ви що, дорогі друзі! А хто буде цю стартову ціну призначати? А навіщо аукціон, якщо один учасник? Нам треба просто раз і назавжди заборонити будь-які аукціони з одним учасником, тому що це абсурд, обман. Це перше.

Друге. Хто оцінює зміни, які зроблені? Та буде оцінюватися мегакорупційно. Ми створюємо просто модель, за якої всі розберуть свої хабарі, а держава і громада втратить власність. І там є ще одна цікава річ, що коли вже пройде аукціон, якщо таки програв той, хто зробив зміни, то йому треба відшкодувати невідомо ким оцінені зміни.

Ви знаєте, коли орендатор бере в оренду чуже майно, він мусить знати, що це чуже майно. Тому на його розсуд: хоче він робити покращення, нехай робить, не хоче робити покращення, хай не робить. Якщо він забив гвіздок у цьому приміщенні, це не привід за пільговими умовами забрати у держави і громади це майно. Не може такий закон в принципі існувати. Це добра воля орендатора. Хоче зробити зміни, нехай робить, але це чуже майно.

Уявіть собі, у вас хтось орендував вашу особисту квартиру, пофарбував стіни, поміняв віконний блок, а після цього прийшов до вас і сказав, що це вже не ваша квартира. Ви, будь ласка, тепер мені віддайте, я вам заплачу копійки, тому що аукціон нечесний, а ви, як власник, підіть погуляйте. Так ви свою квартиру так не віддасте. Так чому можна віддавати державне і комунальне майно?

Я не знаю, чим заслужила держава і громади таке ставлення. Якщо вже є потреба щось приватизовувати, то, по-перше, робіть це після війни, по-друге, робіть це конкурентно, де будуть десятки учасників і реальний конкурентний вибір ціни, а не робіть так, як прописано в цьому проекті закону. Саме тому

наша фракція буде голосувати проти. Ми закликаємо всіх проголосувати червоними кнопками, тому що це проти державних інтересів та інтересів громади.

Я розумію, що в цьому залі можуть бути люди, які щось покращили і вже щось прибрали до рук. Давайте не будемо це узаконювати. За спиною народу, який воює, не можна громади позбавляти власності в такий примітивний корупційний спосіб. Вірю, що цей законопроект не пройде ні на доопрацювання, ні на повернення тому, хто вносив. Просто поставимо на ньому крапку і закриємо цю дискусію.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Костюк – з процедури. Дмитре, я вас прошу виступати з процедури, щоб не зловживати. За ним – Фріс.

КОСТЮК Д.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 65, Житомирська область, політична партія «Слуга народу»). З процедури у мене буде пропозиція на голосування. Зараз розповім, про що вона. Щойно ми говорили про законопроект щодо оренди комунального житла. Насправді один регіонал з трибуни Верховної Ради заявив про те, що ті, хто проголосували проти продовження воєнного стану...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитре, що у вас з процедури?

КОСТЮК Д.С. Я зараз з процедури дам пропозицію. Зокрема, скажемо про те, що всі депутати його фракції проголосували за, і поки він гадив на свою фракцію, називаючи її зрадниками...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вимкніть мікрофон, будь ласка. Дмитре, для чого ви це робите? Займіть своє місце.

Слово надається Ігорю Фрісу. У вас дві поправки: 16 і 133. Правильно? Щодо однієї будете виступати?

Фріс. Прошу.

ФРІС І.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 84, Івано-Франківська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую, пане Голово. В принципі, ці дві поправки спільні в частині зворотної сили закону.

Поправка 16 частково врахована комітетом. Я пропоную поставити на голосування пропозицію про її врахування в запропонованій мною редакції. Вона говорить про те, що особа, яка орендувала майно і зробила невід'ємні покращення, які були встановлені абсолютно законним чином, у випадку, якщо

її не обрано переможцем за підсумком відповідного аукціону, має першочергове право. І витрати, які вона у встановленому законом і погодженому порядку внесла для покращення цього майна, включаються в суму, яку вона повинна оплатити. Це абсолютно вірна і слушна норма, яка гарантуватиме право власності таким особам, які до моменту набрання чинності законом здійснили...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Яка позиція комітету щодо поправки 16? Вона врахована частково, автор наполягає на повному врахуванні.

МОВЧАН О.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 150, Полтавська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую, Ігорю Павловичу. Насправді логіку вашої поправки в цьому законопроекті враховано. Просто інший вордінг. Тому вона врахована частково.

Ідея цього законопроекту: не дати можливість прямого викупу без торгів за заниженою ціною, за неринковою ціною, при цьому гарантувати ті вкладені інвестиції орендарем, якщо вони були здійснені відповідно до процедури і до закону, до набрання чинності закону. Тому ця логіка залишається. Але реалізована вона відповідно до цього законопроекту через першочергове, пріоритетне право ціни на аукціоні. Тобто в орендаря питають, чи готовий він погодитися на максимальну ціну, сформовану на торгах.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 16 комітетом врахована частково. Це поправка Фріса. Автор наполягає на повному врахуванні. Позицію комітету почули.

Ставлю на голосування поправку 16 для повного врахування. Прошу голосувати.

«За» – 202.

Поправка залишається врахованою частково.

Поправка 133.

ФРІС І.П. Дякую, пане Голово. Поправка 133 якраз регламентує зворотну силу закону: що придбання майна особами, щодо яких до моменту набрання чинності цим законом було прийнято рішення про приватизацію об'єкта відповідно до встановленого законом порядку, повинно здійснюватися на умовах і в порядку, які діятимуть до набрання чинності цим законом. Буде абсолютно неправильно, якщо ми законом обмежимо права осіб, стосовно яких вже прийнято відповідне рішення.

Я пропоную підтримати цю поправку. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету щодо поправки 133.

МОВЧАН О.В. Поправка відхилена, тому що цей законопроект якраз передбачає забезпечення справедливості. Тобто є велика кількість об'єктів, які були передані в оренду і надано дозвіл на ці невід'ємні поліпшення. Ми не можемо сказати, чи всі вони були передані корупційним шляхом, непрозорим, нечесним чи навпаки. Тому ми кажемо: є певний перехідний період до набрання чинності цим законом, коли всі можуть скористатися чинними правилами, а далі всіх вирівнюємо через відкритий, прозорий аукціон. Поправка відхилена, тому що вона не відповідає цінностям і логіці цієї реформи. Тому прошу не підтримувати дану поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 133 авторства Фріса. Вона комітетом відхилена. Він просить це врахувати. Прошу голосувати.

«За» – 126.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги! Замість поправок на підтвердження будете виступати, так?

Разумков, 3 хвилини, і після цього голосуємо. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Колеги, щодо цього законопроекту було багато розмов: є корупція, немає корупції, є фахові люди, немає фахових людей. У мене до вас інше запитання: вам не здається, що нам, можливо, було б вже на часі поміняти цей уряд? Там багато фахових людей, які так класно працюють, що ми витрачаємо державні кошти на виконання їхніх функцій. У нас є Міністерство економіки, Міністерство юстиції, на які ми виділяємо 59 мільйонів – на одне, 54 мільйони – на інше для того, щоб вони найняли лобістів, які будуть опрацьовувати мінеральну угоду.

Скажіть мені, будь ласка, а ви пам'ятаєте, що буквально два тижні тому ви проголосували про збільшення їм зарплати? Так якщо ми наймаємо лобістів, давайте розженемо їх «к чертової матери» і нехай замість них працюють лобісти. А разом з ними відправимо туди і Міністерство закордонних справ, тому що ключовим лобістом України за межами нашої держави мають бути посольства. У Сполучених Штатах Америки велике посольство, яке має виконувати ці функції. Якщо в нас неспроможний Кабінет Міністрів, неспроможні міністерства, які не знають, як виконувати свій функціонал, а функціонал міжнародного напрямку – це їх безпосередній напрям, то, можливо, або людей треба поміняти, або взагалі прибрати їх з державної служби, нехай займаються чимось іншим. Тому що складається враження, що вони лобіюють все, що завгодно, але не інтереси нашої країни. Якщо ні, поясніть мені, будь ласка, чому 113 мільйонів українських, бюджетних гривень (це людські ресурси, які вони віддали державі для забезпечення армії, зарплат вчителям, медикам, вам на зарплату) ми віддаємо лобістським американським компаніям? Якщо ви вважаєте, що це правильно, ви і далі можете жити з цим урядом. А якщо ні, то, можливо, було б варто все-таки його поміняти, або, щонайменше, окремі міністерства, які точно не відповідають назвам і функціоналу.

Буде «година запитань до Уряду», на якій, сподіваюся, ми почуємо відповідь від Прем'єр-міністра, міністрів, до речі, і про зарплати в інститутах окремо взятих віце-прем'єр-міністрів. Віце-прем'єр-міністр Стефанишина отримала понад 3 мільйона гривень. Це непогано, так можна жити, але я думаю, що Міністерство економіки насамперед мало б подумати про економіку держави, а не про власний економічний добробут.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви не будете пропонувати поставити поправки на голосування? Дякую.

Шановні колеги, переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей приватизації об'єктів державної та комунальної власності, переданих в оренду» ([№ 12230](#)) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 243.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах, будь ласка.

Стефанишина. З процедури? Будь ласка. Потім я дам вам слово.

СТЕФАНИШИНА О.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Прошу змінити зараз черговість розгляду законопроектів і поставити дуже важливий для пацієнтів законопроект № 13153 на голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто ви пропонуєте змінити черговість розгляду законопроектів в сьогоднішньому порядку денному і зараз перейти до розгляду законопроекту [№ 13135](#)?

СТЕФАНИШИНА О.А. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ставлю на голосування цю пропозицію. Прошу голосувати.

«За» – 224.

Рішення не прийнято.

На жаль, два голоси не вистачило. Тому рухаємося згідно з тим порядком денним, який є.

Костюк. Ще раз з процедури? Будь ласка, Дмитре. Увімкніть мікрофон. З місця, будь ласка.

КОСТЮК Д.С. Одразу озвучу пропозицію. Я пропоную повернути прямі трансляції з Верховної Ради України. Тепер поясню, чому. Ми своєю заборонаю прямих трансляцій, ігноруванням того, що наші колеги порушують цю заборону, створили «Шарія 2.0» у Верховній Раді України, який поширює наративи кремля в парламенті України і послідовно виступає за інтереси кремля. Спершу пропонує демобілізацію в такому форматі, що скорочує армію України до 100 тисяч. Це фактично втрата фронту, втрата України...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Пропозиція.

КОСТЮК Д.С. Потім він закликає українців не донатити на волонтерські організації. А зараз він у Верховній Раді намагався зірвати продовження мобілізації і продовження воєнного стану. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я вашу пропозицію зрозумів. Вимкніть мікрофон.

Пане Дмитре, дивіться (*Шум у залі*). Можна я відповім? Дякую. Покажете дома своїм, добре? Отак дома покажете своїм.

Я відповім, тому що у нас це питання регламентується не будь-яким рішенням в залі, а рішенням, яке заключено в постанові Верховної Ради. Тому ви як суб'єкт права законодавчої ініціативи можете внести відповідний проект постанови, який змінить те чи інше положення. Дякую.

Геращенко. Що у вас з процедури?

ГЕРАЩЕНКО І.В. Пане головуючий, Верховна Рада України – не ваш дім і ви теж не маєте права в подібній тональності розмовляти з депутатами.

Тепер з процедури. Фракція «Європейська солідарність» – єдина фракція, яка не просто вимагає прямих трансляцій, а зареєструвала відповідний проект постанови...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Що у вас з процедури?

ГЕРАЩЕНКО І.В. Ми вимагаємо, аби регламентний комітет нарешті розглянув наш проект постанови про повернення нормального висвітлення діяльності Верховної Ради України, аби українці знали, що 10 відсотків (20 депутатів фракції «Слуга народу») не голосували за мобілізацію і воєнний стан.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви хочете відсотки? Ми викладемо їх, вони вам не сподобаються.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Не коментуйте голову фракції «Європейська солідарність».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Що у вас з процедури?

ГЕРАЩЕНКО І.В. З процедури. Ми просимо поставити зараз на голосування проект постанови фракції «Європейська солідарність» про повернення до нормальної роботи каналу «Рада» і висвітлення діяльності Верховної Ради України. Прошу поставити на голосування цей проект постанови.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, я вам просто пояснюю як парламентарію з великим стажем, який розповідає, що це не чийсь дім, це народний дім і тут представлені народні депутати. А те, що хтось сюди не ходить, то це його особисте питання, подивіться, хто скільки пропустив.

Тепер по суті. Нагадаю вам як досвідченому парламентарію порядок проходження проекту у Верховній Раді. Він спочатку йде на розгляд комітету, а потім вноситься на Погоджувальну раду. Почніть з першого. Дякую.

З процедури – Юлія Володимирівна *(Шум у залі)*.

Чого ви кричите? Слухайте,.. Що сталося? У вас щось болить?

Будь ласка, Юліє Володимирівно.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Шановні колеги, нарешті всі фракції зійшлися на тому, що треба повернути пряму трансляцію засідань Верховної Ради. Це прекрасно, тому що про це щойно заявив депутат від фракції «Слуга народу». Тому нам не треба ніяких проектів постанов. Давайте просто зараз поставимо це питання на голосування і повернемо пряму трансляцію засідань Верховної Ради. Цю пропозицію я вношу як народний депутат і прошу поставити на голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юліє Володимирівно.

За всієї поваги будь-які пропозиції народних депутатів мають відповідну форму. Попередня форма, яка в нас вводила особливий порядок висвітлення діяльності Верховної Ради, була у формі постанови, і тому зміни до постанови вносяться не з голосу, а відповідною постановою *(Шум у залі)*. Якщо є такий консенсус, вносьте проект постанови, будемо працювати.

Наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення процедури підготовки проектів нормативно-правових актів» ([№ 12028](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 209.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, запрошую заступника міністра юстиції України Васильчук Вікторію Олександрівну. Будь ласка.

ВАСИЛЬЧУК В.О., заступник міністра юстиції України. Добрий день! Шановний пане Голово! Шановні народні депутати! Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення процедури підготовки проектів нормативно-правових актів» внесений на розгляд Верховної Ради України Кабінетом Міністрів України.

Служба безпеки України є спеціально уповноваженим державним органом у сфері забезпечення охорони державної таємниці, контррозвідувальної діяльності, головним органом у сфері боротьби з тероризмом, а також здійснює оперативно-розшукову діяльність та входить до складу сектору безпеки і оборони.

З початку повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну Служба безпеки України, як і інші військові формування, активно виконує завдання з протидії збройній агресії, що визначені указами № 64 і № 65 Президента України від 24 лютого 2022 року «Про введення воєнного стану в Україні» та «Про загальну мобілізацію», взаємодії з іншими суб'єктами сил безпеки і оборони України.

У зазначених сферах діяльності Служби безпеки України нормативне регулювання здійснюється відповідно до законодавчих актів та актів Кабінету Міністрів, зокрема щодо охорони державної таємниці, антитерористичної безпеки, боротьби з тероризмом, соціального і правового захисту осіб, які здійснюють контррозвідувальну та оперативно-розшукову діяльність, осіб, які залучаються до виконання завдань таких видів діяльності та осіб, взятих під захист. При цьому положенням Закону України «Про Службу безпеки України» Служба безпеки не наділена відповідними повноваженнями щодо розробки та внесення на розгляд Президента України та Кабінету Міністрів України проектів нормативно-правових актів.

З огляду на зазначене, з метою підвищення оперативності та ефективності правового регулювання щодо питань, віднесених до сфери діяльності Служби безпеки, підготовлено зазначений проект Закону. Проектом закону передбачаються зміни до статті 25 Закону України «Про Службу безпеки України», статті 50 Закону України «Про Кабінет Міністрів України».

Шановний пане Голово! Шановні народні депутати! Прошу підтримати представлений законопроект за основу.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається голові підкомітету Комітету з питань правової політики Дирдіну Максиму Євгеновичу. Будь ласка, Максиме Євгеновичу.

ДИРДІН М.Є. Шановні колеги, наш Комітет з питань правової політики розглянув даний законопроект. Вважає за необхідне його прийняти. Просимо Верховну Раду підтримати цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, прошу фракції і групи записатися на виступи для обговорення цього проекту закону: два – за, два – проти.

Слово надається Заремському Максиму Валентиновичу. Він передає слово Маслову.

Маслов Денис Вячеславович. Люди б'ються за те, щоб виступити з трибуни, а ви такий скромний.

МАСЛОВ Д.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую, шановні колеги. Дійсно, наш Комітет з питань правової політики розглянув цей законопроект і рекомендує його прийняти в першому читанні. Все насправді дуже просто. У нас Служба безпеки України відповідає за безпеку нашої країни. Під час воєнного стану для того, щоб ініціювати зміни до нормативно-правових актів, які Служба безпеки України і так зараз ініціює, вона робить це через Секретаріат Кабінету Міністрів України, проходить довший бюрократичний шлях, і цілком очевидно, що зараз є можливість надати Службі безпеки України право безпосередньо наряду перед Кабінетом Міністрів України ініціювати внесення змін до нормативно-правових актів, які належать до сфери її діяльності. Тому законопроект дуже короткий, лаконічний і зрозумілий. Колеги, прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Гончаренко Олексій, фракція «Європейська солідарність».

ГОНЧАРЕНКО О.О. Прошу передати слово Артуру Герасимову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Артур Володимирович Герасимов. Будь ласка.

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановні українці! Шановні колеги! Ви знаєте, сьогодні ми збиралися голосувати за цей законопроект, але після подвійних стандартів з боку президії, після хамства з боку президії, після вибіркового ставлення до опозиції з боку президії фракція «Європейська солідарність» буде

обговорювати всі законопроекти, але жодного з них ми підтримувати не будемо. Це зараз не провина опозиції – це провина президії Верховної Ради України, яка, на жаль, через подвійні стандарти і хамство робить атмосферу у Верховній Раді України не такою, якою вона має бути.

Щиро вам дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Зайдете, я вам дзеркало принесу. Добре, Артуре Володимировичу?

Йдемо далі. Далі – Соболєв Сергій Владиславович.

СОБОЛЄВ С.В. Шановні колеги! Фракція «Батьківщина» підтримає цей законопроект, який є абсолютно логічним, тим паче в умовах дії воєнного стану, повномасштабної російської агресії. Абсолютно нелогічно, коли Служба безпеки України змушена вносити предмет регулювання, який прямо належить до її компетенції, і розробляти безпосередньо не як Служба безпеки України, а звертатися до інших органів. Саме тому цей законопроект чітко врегульовує питання, що розробка і внесення чи то до Президента України, чи безпосередньо до Кабінету Міністрів України повинні бути прерогативою Служби безпеки України з чітко визначеного переліку питань, які належать до повноважень Служби безпеки України. Ми підтримуємо цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мамка Григорій Миколайович. Після цього – Бурміч. Чи Мамка передає слово Бурмічу? Покажіть Мамку.

МАМКА Г.М. Шановні колеги, хочу звернути увагу на те, що, на жаль, у нас виникають такі ексцеси на третьому році війни, що орган, який знаходиться в прямому контакті з ворогом, зобов'язаний належним чином упорядкувати свою нормативну базу.

Ми як парламентарії зобов'язані надати можливості напряду це зробити. Це не буде «під килимом», але повноваження, на жаль, запізнилися, і ми зобов'язані їх виправити. Чому? Тому що їм необхідно поновити всю нормативку напряду через Кабінет Міністрів і бути суб'єктом в уряді. Чому? Тому що тільки суб'єкти мають право прийняти ті чи інші відповідні рішення.

Я не знаю, чому комітет мовчить, але, по-моєму, рішення прийнято за основу та в цілому на засіданні комітету. Законопроект має чотири абзаци, де включається Служба безпеки суб'єктом, а всі похідні права і обов'язки суб'єкта визначені в законі. Якщо можливо поставити цей законопроект на голосування за основу та в цілому для того, щоб не затягувати, запустити в нормування і відпрацювання нормативної бази в Службі безпеки України. Це буде швидше, якісніше і оперативніше.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бурміч, і після цього голосуємо. Прошу запросити народних депутатів до залу.

БУРМІЧ А.П. Шановні колеги! Однією із функцій Служби безпеки України колись була функція інформування і внесення пропозицій щодо змін в законодавстві або у нормативній базі на розгляд Верховної Ради, Кабінету Міністрів, Президента України. Чому? У Служби безпеки України є практичний досвід, аналітичні підрозділи, відділи, управління, які можуть узагальнювати інформацію і надавати пропозиції. А тому повернення саме до такої роботи і надання Службі безпеки України такої функції це розумно, особливо в тяжкий воєнний час. Тому група «Відновлення України» повністю підтримує пропозицію. Якщо буде поставлено в цілому, ми проголосуємо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми завершили обговорення цього законопроекту. Переходимо до прийняття рішення. Прошу народних депутатів зайняти свої місця і підготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення процедури підготовки проектів нормативно-правових актів» ([№ 12028](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 268.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах. Дякую.

Друзі, рішення комітету – за основу (*Шум у залі*). Шановні колеги, фракція «Європейська солідарність» проти прийняття в цілому. Артур махає, що ні, я не можу це поставити.

Наступне питання — це проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про захист інтересів осіб у сфері інтелектуальної власності під час дії воєнного стану, введеного у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації проти України» щодо вдосконалення патентного законодавства» ([№ 9383](#)).

Климуш-Цинцадзе. Потім виступ від фракції «Батьківщина», 5 хвилин, і голосуємо.

КЛИМУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дуже дякую. Хотілося б, звичайно, щоб ми обговорювали законопроекти в атмосфері поваги одне до одного і відсутності коментарів від

спікера парламенту до опозиції. Але спікер зараз зайнятий, не дуже мене чує. Звичайно, сподіваюся, камери покажуть, чим він зайнятий.

Колеги, стосовно законопроекту. Насправді я рада, що вдалося повернутися до конституційності в цьому законопроекті, тому що первинно він передбачав використання норм у зворотному терміні, і слава Богу, це вже відмінено. Потім також у цьому законопроекті під прикриттям нібито потреби забезпечення прав інтелектуальної власності, по суті, просувалися інтереси кількох фармкомпаній. Я вдячна всім колегам співавторам поправок, де ми знайшли порозуміння і варіант, як все-таки повернути Україну в правове поле і вирішити питання інтелектуальної власності, але при цьому жодним чином не підігрувати окремим гравцям на фармацевтичному ринку.

Тому пропоную всім колегам підтримати цей законопроект. Але, на жаль, з огляду на поведінку, яку ми маємо сьогодні в залі, фракція «Європейська солідарність» не буде голосувати за жодне наступне рішення, попри те, що вважаємо, що цей законопроект потрібен.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

Від фракції «Батьківщина» – 5 хвилин. Хто? Михайле Михайловичу, будь ласка.

Запросіть народних депутатів до залу, після цього будемо голосувати.

ЦИМБАЛЮК М.М. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, на думку фракції «Батьківщина», законопроект № 9383 потрібно приймати в другому читанні та в цілому як закон. Спробую обґрунтувати, чому.

Він є одним із трьох передбачених указом Президента щодо здешевлення лікарських засобів та спрямований на подолання монополії на ринку ліків шляхом розмороження дії патентів, які було встановлено на період дії воєнного стану. Ми згадаємо, що це була позиція Юлії Тимошенко як голови ТСК і представників всіх фракцій і груп, які працюють для того, щоб побороти цю гідру монополії на ринку лікарських засобів. Це є одним із аспектів гарантії рівного доступу громадян України до ліків, до їх здешевлення. Навіть під час дії воєнного стану це питання стає на порядку денному Ради національної безпеки і оборони, що ще раз говорить про важливість цього законопроекту.

Дослідження показує, що після виходу генерика вартість ліків може зменшитися від 30 до 80 відсотків у залежності від кількості конкурентів. Насправді це створює реальний ринок у цій галузі. Наприклад, у Сполучених Штатах Америки перший генерик знижує ціну в середньому на 39 відсотків, а два і більше – на 79 відсотків.

Також у наших партнерів – Європейського Союзу, куди ми з вами такими прискореними темпами хочемо долучитися, ціни падають у середньому на 50 відсотків саме через конкуренцію генериків. Ліки, які зараз мають монополійні ціни через продовження патентів, потенційно можуть подешевшати

на 40 і 80 відсотків. Через те, зважаючи на економію часу, шановний пане Голово, прошу переходити до голосування, а я запрошую колег проголосувати за цей важливий законопроект. Фракція «Батьківщина» буде його однозначно підтримувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Михайле Михайловичу.

Шановні колеги, підготуйтеся до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про захист інтересів осіб у сфері інтелектуальної власності під час дії воєнного стану, введеного у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації проти України» щодо удосконалення патентного законодавства» ([№ 9383](#)) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 236.

Рішення прийнято.

Закон прийнятий у цілому.

Покажіть по фракціях і групах, будь ласка. Дякую.

Наступне питання — це проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення медичного обстеження водіїв» ([№ 13131](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього законопроекту до порядку денного сесії. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 193.

Рішення не прийнято.

Проект не включений до порядку денного.

Наступне питання – це проект Постанови «Про Звернення Верховної Ради України до Європейського парламенту, Європейської комісії, Ради Європейського Союзу, парламентів та урядів держав – членів Європейського Союзу» ([№ 13143](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього законопроекту до порядку денного сесії. Прошу голосувати.

«За» – 231.

Покажіть по фракціях і групах, будь ласка. Дякую.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього законопроекту за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 203.

Рішення прийнято.

Запрошую до слова народного депутата України Гайду Олександра Васильовича. Будь ласка.

ГАЙДУ О.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 128, Миколаївська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Сьогодні Верховна Рада України розглядає проект Постанови «Про Звернення Верховної Ради України до Європейського парламенту, Європейської комісії, Ради Європейського Союзу, парламентів та урядів держав – членів Європейського Союзу». Цей документ не лише прояв політичної позиції – це голос народу України, який понад десятиліття героїчно відстоює свою незалежність і міжнародне право, глобальну безпеку та європейські цінності. Проте передусім українці захищають свою рідну землю: щедру, родючу, життєдайно важливу для всієї Європи.

Ми щиро вдячні Європейському Союзу за всебічну підтримку. Хочу нагадати, що саме завдяки режиму автономних торговельних заходів, який був прийнятий у 2022 році, українська економіка змогла втриматися під натиском повномасштабної війни. І я, голова аграрного комітету, також хочу з впевненістю і гордістю заявити, що саме аграрний сектор сьогодні став одним з ключових стовпів економічної стійкості України, а дія АТЗ дозволила йому залишитися вагомим гравцем на світовому продовольчому ринку навіть у ці складні часи. Цей режим не про пільги та винятки, а про відповідальність, спільну безпеку, єдність ринку, спільне безпечне майбутнє.

Тому ми звертаємося до наших європейських колег із закликом не допустити звуження торговельного простору та розпочати офіційні переговори щодо оновленого торговельного режиму. Україна – це не загроза, а стратегічна відповідь на виклики сучасності, на потребу у стабільності та пошук надійних партнерів. Тож, шановні колеги, закликаю вас підтримати це звернення. Нехай голос Верховної Ради України буде почутий у всіх столицях Європейського Союзу як заклик до нової якості партнерства.

Всім дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запрошую до слова голову Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу Климпуш-Цинцадзе Іванну Орестівну.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Шановні колеги! Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу на своєму засіданні вчора, 15 квітня, розглянув терміновий і надважливий проект Постанови «Про Звернення Верховної Ради України до Європейського парламенту, Європейської

комісії, Ради Європейського Союзу, парламентів та урядів держав – членів Європейського Союзу» і ухвалив рішення внести законопроект на розгляд Верховної Ради України та рекомендувати прийняти його за основу та в цілому. Метою законопроекту є поглиблення економічної співпраці з Європейським Союзом шляхом пролонгації існуючих заходів з лібералізації торгівлі між Україною і ЄС.

З огляду на те, що 5 червня 2025 року закінчується термін дії автономних торговельних заходів, запроваджених Європейським Союзом у 2022 році з метою підтримки української економіки, проектом постанови пропонується звернутися до інституцій Європейського Союзу, парламентів і урядів держав – членів ЄС щодо продовження вищезазначених автономних торговельних заходів з урахуванням необхідності покращення доступу чутливої для Європейського Союзу української продукції на ринок ЄС.

На думку членів комітету, продовження автономних торговельних заходів є життєво необхідним заходом для виживання економіки України. Крім цього, такий крок стане додатковим потужним виявом солідарності та підтримки України, яка продовжує боротьбу за свою незалежність, за демократичні європейські цінності і унеможливить спроби опонентів України маніпулювати і ставити під сумнів солідарність з нею Європейського Союзу.

Я також хочу подякувати авторам, ініціаторам проекту постанови за те, що вони прислухалися до рекомендацій щодо змін у текст проекту постанови і перереєстрували її із залученням представників нашого комітету.

Дякую. Пропоную підтримати цей проект постанови.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, прошу фракції і групи записатися на виступи для висловлення ваших позицій щодо цього проекту постанови: два – за, два – проти.

Арешонков Володимир Юрійович, група «Довіра». Будь ласка.

АРЕШОНКОВ В.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 64, Житомирська область, самовисуванець). Прошу передати слово колезі Білозір.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Білозір. Будь ласка.

БІЛОЗІР Л.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 15, Вінницька область, самовисуванець). Шановні колеги! Шановні українці і шановні європейські партнери! Є такий вислів, що битви виграють армії, але війни виграють економіки. Аграрний сектор є життєво важливий для економіки України, в минулому році аграрний сектор згенерував 16 відсотків ВВП, 60 відсотків валютної виручки. Аграрний сектор є одним з найбільших

платників податків, це більше 180 мільярдів гривень у державні і місцеві бюджети. Ми дякуємо нашим партнерами, що з 2022 року з початку повномасштабного вторгнення вони ввели автоматичні торгові заходи, які дали можливість лібералізувати торгівлю, були скасовані низькі квоти, нетарифні методи регулювання, які дали можливість і поштовх нашим аграріям експортувати продукцію.

Хочу сказати, що через війну ми маємо величезні втрати. Уявіть собі, зруйновано 180 тисяч одиниць агротехніки, 80 мільярдів доларів втратив аграрний сектор. Ми в цьому зверненні просимо Європейський парламент, Європейську комісію, Раду Європейського Союзу піти нам на зустріч, тому що 5 червня закінчується ліберальна вільна торгівля і будуть введені знову 30 квот, тарифні обмеження. Це знову тарифні війни. Між ким? Між найкращими партнерами, які виграли від цієї взаємної вільної торгівлі. Тому ми просимо прискоритися, тому що залишилося дуже мало часу, фактично місяць. Ми просимо наших європейських партнерів почути нас, піти назустріч і, можливо, якщо не продовжити ці заходи, то згідно зі статтею 29 Угоди про асоціацію лібералізувати цю угоду, лібералізувати нашу торгівлю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василів Ігор Володимирович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ВАСИЛІВ І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 164, Тернопільська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Вадиму Галайчуку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вадим Галайчук. Будь ласка.

ГАЛАЙЧУК В.С., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, велике прохання підтримати цей проект постанови. Як ви вже почули в попередніх виступах, було зроблено дуже багато корисної роботи, після тривалих консультацій було змінено проект цієї постанови, яка має стати дуже помічним інструментом для нас, для того, аби з нашими європейськими партнерами дійти згоди з цього дуже чутливому, але важливого для нас питання – експорту української продукції до Європейського Союзу. Тому закликаю всіх показати свою підтримку, проявити свідомість важливості цього питання, підтримати цей проект постанови.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Лукашук Богдан Олегович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ЛУКАШУК Б.О., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).
Прошу передати слово колезі по фракції Наливайченку Валентину Олександровичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Валентине Олександровичу, будь ласка.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О., секретар Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановний пане Голово! Шановні пані та панове! На 31 відсоток зріс експорт з України до наших партнерів в Європейський Союз протягом повномасштабного вторгнення росії. Нам всім зрозуміло, як ніколи, хто є наш справжній партнер. Нашим аграріям, хімікам, машинобудівельникам зрозуміло, куди продаються зараз українські товари. Але головне, зрозуміло нашим захисникам, що захищаючи зараз країну, вони захищають славних аграріїв і збут української продукції на європейські ринки. Це сила України.

Не сумнівайтеся, понад 15 відсотків ВВП України виробляють зараз аграрії, наші виробники. Валютна виручка України під час війни становить 25 мільярдів. Це завдяки якраз експорту з України, те, що зробив український селянин, аграрій, але продав на ринку Європейського Союзу. Це те, за що варто боротися. І це те, до чого ми зараз закликаємо і Європейський парламент, і Європейську комісію, і всі країни – члени Європейського Союзу, щоб продовжити для України безмитну торгівлю і не застосовувати квоти для України, тому що для нас і наших захисників, для нашої боротьби зараз це питання виживання.

І ще одне. Ми прямо зараз, незважаючи на порожню ложу уряду, доручаємо уряду провести переговори і отримати результат. Ніяких мит і квот для української продукції! Ми з ЄС не просто партнери – ми майбутні члени Європейського Союзу.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Цабаль Володимир Володимирович, фракція «Голос». Після цього виступатиме Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна, а потім голосуємо.

ЦАБАЛЬ В.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги, насамперед хочу подякувати нашим європейським партнерам, що подовжили транспортний безвіз до кінця року.

Щодо цього законопроекту, його обов'язково треба підтримати, це євроінтеграційна ініціатива.

Також користуючись нагодою, хочу закликати всіх колег залишитися в залі і не виходити, бо наступний законопроект стосується доступності і цін на ліки. Всі ми хочемо, щоб ліки були доступніші і дешевші, жодна фракція не виступає проти цього. Тому, колеги, давайте працювати і підтримувати і цей, і наступний законопроекти.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Завершальний виступ – Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна. Прошу народних депутатів підготуватися для голосування за цю важливу євроінтеграційну ініціативу.

Будь ласка, Іванно Орестівно.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Колеги, звертаюся до вас із проханням підтримати цей проект постанови. Важливо, щоб ми далі мали підтримку європейських партнерів не лише зброєю, політичними і економічними санкціями проти російської федерації, а також і можливостями для української економіки заробляти кошти через доступ до європейського ринку. Тому розраховую, що ми далі зможемо працювати з цим проектом постанови, щоб добитися результатів. Сподіваюся, що уряд також буде спроможний добитися результатів, а не розраховувати виключно на парламент.

Колеги, цей проект постанови внесений на розгляд залу, бо тут правильні автори. А проект постанови щодо звернення до Конгресу Сполучених Штатів Америки авторства представників фракції «Європейська солідарність» чомусь ніяк не може бути внесений на розгляд залу. Невже нам не потрібно звернутися по допомогу, в тому числі військову, до Сполучених Штатів Америки?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, прошу народних депутатів підготуватися до голосування. Це дуже важливий проект постанови. Це заклик до наших партнерів з Європейського Союзу. Я не розумію, як можна не голосувати за нього. Прошу підтримати цей важливий євроінтеграційний проект постанови.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про Звернення Верховної Ради України до Європейського парламенту, Європейської комісії, Ради Європейського Союзу, парламентів та урядів держав – членів Європейського Союзу» ([№ 13143](#)) в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 252.

Покажіть по фракціях і групах, хто як голосував за євроінтеграційний проект постанови. Дякую. Прошу зафіксувати це для історії.

Рухаємося далі. Наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення доступу пацієнтів до лікарських засобів, що підлягають закупівлі особою, уповноваженою на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я, шляхом укладення договорів керованого доступу» ([№ 13135](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього проекту закону до порядку денного сесії. Колеги, це важливо, потрібно 226 голосів. Прошу голосувати.

«За» – 225.

Рішення не прийнято.

Покажіть по фракціях і групах, будь ласка. Прекрасно.

Не спрацювала картка? Друзі, я розумію, але результат на табло. Це невключення до порядку денного, що дає нам право в будь-який інший день це зробити, тому нічого страшного немає, але прошу сконцентруватися.

Шановні колеги, наступне питання – це проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про основні засади молодіжної політики» та деяких інших законів щодо сприяння розвитку молодіжної політики» ([№ 12298](#)).

Ми домовилися розглядати цей законопроект без обговорення. Але я просто нагадаю, що буду ставити його на голосування з урахуванням пропозицій комітету. Ми маємо відправити його на повторне перше читання, тому спочатку поставлю на голосування в першому читанні.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про основні засади молодіжної політики» та деяких інших законів щодо сприяння розвитку молодіжної політики» ([№ 12298](#)) за основу з урахуванням пропозицій комітету та з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради. Прошу голосувати.

«За» – 27.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про направлення законопроекту № 12298 до головного комітету для підготовки до повторного першого читання. Прошу голосувати.

«За» – 239.

Рішення прийнято.

Є ще ініціатива збільшити вдвічі строк підготовки. Не зменшити, а збільшити вдвічі.

Ставлю на голосування пропозицію про збільшення вдвічі строків для подання пропозицій і поправок до цього проекту закону, який ми направили на повторне перше читання. Дякую, Сергію Віталійовичу.

Прошу голосувати.

«За» – 245.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, рухаємося далі.

Наступне питання – проект Постанови «Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань посилення соціального захисту постраждалих від аварії на Чорнобильській атомній електростанції та контролю за використанням радіаційно забруднених територій» ([№ 13154](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього проекту постанови за скороченою процедурою.

«За» – 228.

Рішення прийнято.

Запрошую до слова народного депутата України Пушкаренка Арсенія Михайловича. Будь ласка, Арсенію.

А ми можемо розглянути без обговорення? Ні. У нас обговорюють, але не голосують. Це новий вид парламентської діяльності.

ПУШКАРЕНКО А.М. Дякую, Руслане Олексійовичу. Шановні колеги, дорогі українці! Дійсно, ми з колегами ініціювали тимчасову спеціальну комісію, яка стосується чорнобильської проблематики. Чому?

Наше скликання є першим, де у назві одного з комітетів не згадується Чорнобиль. Чорнобильська проблематика, на жаль, вибула сьогодні з фокусу уваги (об'єктивно, суб'єктивно, коронавірус, війна) і нас, як законодавців. Ми маємо це виправити.

На що спрямована ініціатива щодо створення нашої тимчасової спеціальної комісії? Ви бачите, вже другий рік дуже напружена ситуація в наших північних областях, тих громадах, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, і для громадян, які там проживають. Вони мали певні доплати, були зловживання з пропискою людей. Сьогодні люди втратили цю соціальну підтримку.

Далі. Уряд, незважаючи на те, що ми просили не робити цього до закінчення воєнного стану, ініціював перегляд цих зон. Чи треба переглядати радіаційне забруднення територій і здійснити їх дослідження? Треба. Але як зараз це буде відбуватися в рамках безпекової ситуації? У нас викликає питання, наскільки це буде прозоро, фахово і об'єктивно.

Наступне. Наші ліквідатори, які так само, як і ветерани війни, здійснили подвиг і героїзм, сьогодні отримують менше коштів, ніж ті люди, які

проживають на цих територіях. Хоча і ті, і ті громадяни використовують ці кошти для ліків, бо потребують передусім лікування внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Тому мета нашої тимчасової спеціальної комісії, до якої всі фракції і групи подали свої кандидатури, напрацювати для законодавства зміни, що посилять соціальний захист людей, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, які були ліквідаторами. У рамках парламентського контролю ми здійснимо моніторинг за радіаційним дослідженням відповідних...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запрошую до слова голову Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України Кальченка Сергія Віталійовича. Будь ласка.

КАЛЬЧЕНКО С.В. Шановна президіє! Шановні народні депутати! Наш комітет на своєму засіданні розглянув проект Постанови «Про утворення Тимчасової спеціальної комісії з питань посилення соціального захисту постраждалих від аварії на Чорнобильській атомній електростанції та контролю за використанням радіаційно забруднених територій» (№ 13154).

Головою комісії пропонується обрати ініціатора проекту постанови народного депутата України Пушкаренка Арсенія Михайловича, заступником голови цієї комісії – народного депутата України М'ялика Віктора Ничипоровича.

За результатами розгляду цього питання комітет ухвалив висновок і рекомендує парламенту відповідно до положень статей 20 і 138 Регламенту Верховної Ради України розглянути проект постанови № 13154 з урахуванням зауважень та пропозицій щодо нової редакції назви проекту постанови, яка викладена у висновку, і визначатися голосування щодо цього проекту постанови.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу фракції і групи записатися на виступи для обговорення цього проекту постанови: два – за, два – проти.

Гончаренко Олексій, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Шановні колеги! Безумовно, це дуже важлива ТСК, всіх закликаю проголосувати. Є категорія чорнобильців, яка ображена, бо уряд забирає в них пенсії, їхні виплати. Це хворі люди, багато з яких живуть на прикордонних територіях, фактично окупованих росією і білоруссю. Це дуже важливе питання, і сподіваюся, що комісія розбереться і будуть якісь конкретні рішення.

Хочу ще додати теми для тимчасових слідчих чи спеціальних комісій Верховної Ради України, тому що роботи, як кажуть, «невпроворот». Проблема в тому, що в нас ці ТСК вже дуже часто виходять самі на себе, бо є керівники,

які вже перебувають у СІЗО, а деякі навіть засуджені. Сподіваюся, що якимось воно все-таки буде інакше стосовно інших.

Хочу розповісти історію про компанії «Укрнафта» і «Укрнафтобуріння» (незаконно віджата). Отже, нам розповідають, як там все класно. Ми бачимо по деклараціях, що в них все класно. Директор ПАТ «Укрнафта» Корецький задекларував за 2024 рік 27 мільйонів гривень зарплати. На військового – немає, на дитину – 860 гривень на місяць. Це скільки дітей, уявіть собі, прирівнюється до одного Корецького! Тридцять тисяч дітей! Двадцять сім мільйонів гривень! Людина декларує, що за рік він придбав будинок, «рендж ровер», «мерседес-бенс». Клас, оце життя!

Другий незаконно призначений директор компанії «Укрнафтобуріння» – Мальчик. Так ось, цей Мальчик отримав 6 мільйонів гривень зарплати за п'ять місяців, тобто по 1 мільйону 200 тисяч на місяць. Нормально, у Мальчика «все хорошо». «Пока у этого Мальчика все хорошо, у других мальчиков все хорошо», у тих, хто боронить Україну все погано: ні термінів служби, ні зарплати, ні поваги. Як таке може бути?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бакумов Олександр Сергійович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

БАКУМОВ О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 173, Харківська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово народній депутатці Ользі Василевській-Смаглюк.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ольга Василевська-Смаглюк. Будь ласка.

ВАСИЛЕВСЬКА-СМАГЛЮК О.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 96, Київська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, чорнобильська проблематика є надзвичайно складна, і варто визнати, що останні скликання Верховної Ради не дуже звертали увагу на проблеми, які є з гарантіями, наданими нашим законодавством тим людям, які постраждали від Чорнобильської катастрофи, особливо ліквідаторам. Ми, народні депутати, обрані по округах, які постраждали найбільше від Чорнобильської катастрофи, взяли на себе сміливість розібратися в цій ситуації, перш за все вислухати і почути чорнобильців і всіх, хто постраждав від Чорнобильської катастрофи, а також напрацювати рішення, які знайдуть баланс між інтересами нашого бюджету в умовах війни і інтересами людей, які справедливо претендують на заслужені виплати.

Зараз існує прірва між гарантіями, які надає Конституція і законодавство в інтересах чорнобильців, і тим, як це законодавство імплементується і застосовується на практиці до чорнобильців. У нас мільярди гривень боргів

за невиконані рішення судів щодо чорнобильських виплат. Ми ніколи їх не виконаємо, якщо не візьмемо на себе відповідальність знайти цей баланс і все-таки зрозуміти, яким чином далі держава буде відстоювати інтереси чорнобильців.

Відтак наша тимчасова спеціальна комісія візьметься за те, щоб провести низку зустрічей з чорнобильцями і знайти баланс між Міністерством соціальної політики, Міністерством фінансів, всіма зацікавленими у тому, щоб люди отримали належні їм гарантії, з одного боку, а з другого боку, не зловживали цими гарантіями, прописуючись на чорнобильських територіях вже задовго після Чорнобильської катастрофи.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Цимбалюк Михайло Михайлович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Прошу передати слово Сергію Євтушку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Сергію Миколайовичу.

ЄВТУШОК С.М. Фракція «Батьківщина», Рівненщина. Шановні колеги, створення тимчасових спеціальних, тимчасових слідчих комісій навздогін того, що вже було зроблено, це добре. Можливо, це дасть імпульс для додаткових законопроектів. Ми маємо підсилити уряд. Фракція «Батьківщина» не голосувала за ці рішення, які позбавили виплат чорнобильців. Ви, коли голосуєте тут, у залі, закони про бюджет на рік, інші нормативно-правові акти, які регулюють соціальну складову, особливо чорнобильців, про яких зараз ми з вами дискутуємо, робіть це дуже уважно, тому що норми статті 45 закону про бюджет, за яку ви проголосували, позбавили цих виплат і станом на сьогодні не збираються їх повертати.

Арсеній Пушкаренко дуже дипломатично сказав, що в північних районах люди обурені. Ні, вони настільки обурені, що вони готові перекривати дороги, влаштовувати мітинги і таке інше попри те, що військовий стан забороняє це робити. Чому? Та тому що несправедливо в них забрали виплати, тому що серед них кожен хворіє на онкозахворювання і влада повинна була б спочатку проаналізувати ці території і тих мешканців, наскільки ці території забруднені і чи більше хворіють люди на онкозахворювання ніж у Закарпатті, а лише тоді приймати рішення.

Зараз фракція «Батьківщина» буде підтримувати створення ТСК. Ми просимо пришвидшити розробку законопроектів, детально проаналізувати всю роботу уряду, бо та нарада, яка була проведена Корнієнком, поки що результатів не дала.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бурміч. Після нього – Арешонков, Ірина Мирославівна, і голосуємо.

БУРМІЧ А.П. Шановні колеги, я не буду повторюватися щодо всіх тих проблем, які існують стосовно чорнобильців. Колеги все сказали. Я хочу навести кілька прикладів, чому саме створення тимчасової слідчої комісії дуже актуальне.

Тому що до багатьох депутатів зверталися мешканці північних районів і областей, які постраждали від Чорнобильської трагедії. Але депутатськими запитами не вдалося розв'язати проблеми, які виникають у людей. Це і виплати за втрачене майно, переселення, всі інші проблеми. Більше того, скажу, навіть ті невеликі кошти, які виділялися цільовим напрямом для розв'язання проблем чорнобильців, не використовувалися через корупцію, некомпетентність, небажання на місцях. Ці питання депутатськими запитами не вдається вирішити, бо відповідають, що розглянуть, а невикористані кошти в кінці року повертаються до бюджету. Ось в чому проблема. Навіть ті невеликі кошти наші чиновники на місцях не використовують, а тому дуже актуально, щоб ця комісія працювала і в цих питаннях також розібралася. Група «Відновлення України» підтримуватиме створення ТСК.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Арешонков. Після нього – Констанкевич. Будь ласка.

АРЕШОНКОВ В.Ю. Шановний пане Голово! Шановні колеги! Безперечно, депутатська група «Довіра» надзвичайно позитивно сприймає сам факт створення цієї комісії. Ми підтверджуємо думку про те, що 39 років пройшло з моменту аварії на Чорнобильській атомній станції, а це найбільша техногенна катастрофа в таких масштабах. Але до цього часу залишається цілий комплекс проблем, які потребують врегулювання, в тому числі питання соціального і правового захисту громадян, які постраждали внаслідок катастрофи. Тому ми закликаємо всіх народних депутатів активно долучатися до роботи в цій комісії. Давайте спробуємо врегулювати і вирішити питання, які накопичувалися роками, саме на користь людей і держави.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Завершальний виступ – Констанкевич Ірина Мирославівна.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Шановні колеги, депутатська група «Партія «За майбутнє», звичайно, підтримує даний проект постанови і створення ТСК. Але ми вважаємо, що коло проблем, які мають розглядатися, є вкрай широким, з огляду на те, що попереду нас чекають ще інші виклики, які пов'язані із цією

категорією населення, тобто тими, яких ми називаємо чорнобильцями, адже на цей рік урядом передбачена паспортизація територій, які забруднені. Станом на зараз ми маємо відповідь з Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів про те, що буде вибіркова паспортизація територій. Тому ми маємо певний сумнів, чи буде ця паспортизація проведена об'єктивно, справедливо і чи її рішення будуть здійснюватися відповідно до чинного законодавства та Конституції України. Ми підтримуємо створення ТСК. Особисто буду брати участь у всіх засіданнях ТСК...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань посилення соціального захисту постраждалих від аварії на Чорнобильській атомній електростанції та контролю за використанням радіаційно забруднених територій» ([№ 13154](#)) в цілому з урахуванням пропозицій комітету та з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 245.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах, колеги. Дякую.

Наступне питання – проект Постанови «Про Звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту прав інвесторів» ([№ 13060](#)). Без обговорення можемо розглядати? Не можемо. Артур махає пальчиком – не можемо.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою.

«За» – 224.

Рішення прийнято.

Запрошую до слова голову тимчасової спеціальної комісії Янченко Галину Ігорівну. Будь ласка, Галю.

ЯНЧЕНКО Г.І., голова Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту прав інвесторів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Колеги, у 2024 році Тимчасова спеціальна комісія Верховної Ради України з питань захисту прав інвесторів продовжила бути своєрідною швидкою допомогою для українського бізнесу і підприємців. Ми не просто реагували на проблеми, а реально допомагали їх розв'язати. Більше того, на основі кейсів, які розглядала ТСК, ми пропонували законодавчі зміни, а також зміни до нормативних актів Кабінету Міністрів.

Цього року ми продовжили роботу з окремими кейсами бізнесу, паралельно просуваючи необхідні зміни до законодавства. Загалом за час роботи тимчасової спеціальної комісії нам вдалося зберегти та розблокувати понад 22 мільярди гривень інвестиційних коштів, понад 25 гучних кейсів від блокування підприємницької діяльності до відвертого рейдерства з захопленням заручників. Це те, що вдалося вирішити нашій тимчасовій спеціальній комісії.

Ми працювали із великими міжнародними і зовсім маленькими українськими компаніями. Наприклад, буквально вчора ми отримали чергову перемогу, як із кейсом маленького ветеранського бізнесу в АТ «Укрзалізниця». Я, до речі, вдячна керівництву АТ «Укрзалізниця» за те, що відреагували і допомогли врятувати це маленьке ветеранське кафе, в той час, як його власник воює вже третій рік на лінії бойового зіткнення.

Сьогодні наша тимчасова спеціальна комісія – це острівець довіри, до якого звертаються представники бізнесу, підтримують депутати з різних фракцій. Більше того, я хочу сказати, що завдяки діяльності ТСК збільшується довіра і до діяльності парламенту, і до діяльності держави загалом. Я вдячна всім і кожному члену парламентської тимчасової спеціальної комісії, а також абсолютно всім депутатським групам і фракціям, які підтримують наші законодавчі ініціативи.

Прошу вас проголосувати за звіт, а в наступному питанні також за створення комісії і її роботи ще на рік.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, прошу фракції і групи записатися для обговорення (*Шум у залі*). Це звіт. Який комітет? Артуре Володимировичу, халепа. Добре (*Шум у залі*).

Розглядав регламентний комітет?

Шановні колеги, тут немає головного комітету. Він лише надає експертний висновок, тому не виступає.

Запишіться на виступи: два – за, два – проти. Уже записалися. Я перепрошую, Бакумов.

А ви не записалися. Замість того, щоб кричати, натиснули б на кнопку.

Будь ласка, Олександр Сергійовичу.

БАКУМОВ О.С. Дякую. Шановний Руслане Олексійовичу! Шановні колеги! Основні положення і тези ми щойно почули від доповідача про звіт тимчасової спеціальної комісії. Ми також маємо змогу ознайомитися детально зі звітом, який представлений на сайті Верховної Ради України під проектом постанови, тому я пропоную переходити до голосування та визначатися шляхом підтримки проекту постанови.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Можна спочатку виступить Білозір, потім Цимбалюк? Ще до мене підійшов Гончаренко, за ним – Мамка, по 1 хвилині.

Григорію Миколайовичу, фальстарт – це така річ у нашому віці вже, знаєте...

Білозір. Будь ласка.

БІЛОЗІР Л.М. Шановні колеги, дуже коротко. Прошу підтримати звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту прав інвесторів. Хочу також попросити підтримати наступне рішення щодо створення, поновлення такої комісії. Дуже важливі результати для нашого бізнесу, для зменшення тиску правоохоронних органів, для підготовки відповідних законопроектів. На жаль, не всі прийняті і попереду ще дуже багато роботи, в процесі десятки кейсів бізнесу та ще мають бути прийняті законодавчі ініціативи, які гарантували б нашому бізнесу безпеку та сталість і стабільність. Прошу вас підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Цимбалюк Михайло Михайлович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Прошу передати слово Вадиму Івченку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вадим Івченко. Будь ласка, Вадиме Євгеновичу.

ІВЧЕНКО В.Є., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Колеги, щоб скоротити час, хотів просто подякувати всьому складу ТСК та, звичайно, голові ТСК. Знаю від реального сектору, скільки багато кейсів у допомогу бізнесу було зроблено. Давайте підтримаємо звіт і давайте проголосуємо за продовження, бо ця ТСК напрацьовує законодавчі зміни і допомагає різними кейсами українському бізнесу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гончаренко, 1 хвилина, після нього – Мамка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дивіться, Верховна Рада готова захищати всіх: інвесторів, кого хочеш, створити групу дружби з Папуа Новою Гвінеєю, крім одних. Вона не хоче захищати українських військових. Немає на це ні часу, ні сил, ні грошей на зарплати. Далі курсант (молодий чоловік, майбутній офіцер) отримує 2,5 тисячі гривень, а виведені поза штат – 700 гривень на місяць.

Я розповів вам про «мальчиків» з компанії «Укрнафта», розкажу ще про «мальчиків» з АТ «Укрпошта». Отже, «мальчик» Смілянський має зарплату під 2 мільйони гривень щомісячно. Щомісячно, я повторююся! Як декілька тисяч обмежено придатних українських військових – один Смілянський. Мало того, вони виписують собі премії. За 2022-2023 рік ще 37 мільйонів гривень премій. Їм в Україні жити добре. Ви їх захищаєте замість військових.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мамка Григорій Миколайович. Будь ласка.

МАМКА Г.М. Шановні колеги, у зв'язку з такими вогняними виступами у мене буде пропозиція. Руслане Олексійовичу, а давайте все-таки на базі Верховної Ради створимо ТСК – правоохоронний орган. Дивіться, в законі про ТСК є термін роботи ТСК. Ми зараз голосуємо звіт і вже нову запускаємо. Це в нас вічний механізм, як строки розслідування фактових кримінальних проваджень? Слухайте, я розумію, що працюю в дурдомі, але я вже починаю жити в ньому. Зрозумійте, так не може бути, давайте хоч назву поміняємо.

Складається враження, що правоохоронна система не справляється, а в нас існують ТСК, які борються з якимись проблемами. Тоді давайте внесемо зміни за законом, і так буде вірно. Неможливо створювати те, що не натягується на голову. Я вибачаюся, але як воно є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Григорію Миколайовичу.

Переходимо до прийняття рішення. Хочу прокоментувати, але так себе стримую. Прошу народних депутатів зайняти місця.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про Звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту прав інвесторів» ([№ 13060](#)) в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 220.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, рухаємося далі.

Наступне питання – проект постанови [№ 13144](#). Друзі, дивіться... (Шум у залі).

Шановні колеги, розгляд питань порядку денного на сьогодні завершено. Дякую всім за плідну роботу.

Зараз я оголошую перерву в нашому пленарному засіданні. Про час і місце його продовження вам буде повідомлено завчасно. Нагадую про необхідність непоширення інформації щодо його початку.

В єдності наша сила. Слава Україні!